

K.G.B

به افغانستان کی

زبان

لیکوال

رحمت آریا

واسیلی میتر و خین

K.G.B

د کتاب پېژندنه:

|||||

د کتاب نوم: کي جي بي په افغانستان کي

ليکوال: واسيلي متروخين

ژباړن: رحمت اريا

خپرندوی: دانش خپرندويه ټولنه

تیراژ: زر ټوکه

کي جي بي په افغانستان کې لومړۍ برخه

گرانو هېوادوالو او ښاغلو لوستونکو!

په افغانستان کې د روسانو د سياسي او پوځي جنايتونو او خياتونود لړۍ د خپراوي په لړ کې دا دی تاسو ته د کي جي بي د يوه پخواني مأمور واسيلي ميتروخين د کتاب لړۍ را ژباړم چې د ژباړنې لړۍ به يې په پرله پسې ډول خپره شي. دغه کتاب [کي جي بي په افغانستان کې] نومېږي.

واسيلي ميتروخين څوک دی؟

د واسيلي ميتروخين د پيژندلو لپاره غواړم تاسو ته د امريکا د متحده ايالاتو د پياوړي او نامتو لېکوال ښاغلي بروس گ. ريچارډسن د کتاب [افغانستان: د رښتيا پلټنې] بشپړه ځانگړې برخه [فعاله اقدامات] له ۱۶۶ تر ۱۷۴ پاڼې پورې ډالۍ کړم چې د ژباړې کار يې ما تر لاس لاندې نيولی دی .

د دغه کتاب پښتو ژباړه به ډير ژر هېوادوالو ته وړاندې شي. د ښاغلي بروس ريچارډسن د کتاب دويمه انگليسي طبع ډير ژر خپريږي چې پرمهنگې نوې طبعې ما هم يو لنډه کتنه ليکلې ده. کله چې د کتاب دويمه انگريزي طبع خپره شوه نو د دعوت او بينوا د ويب پاڼو له لارې به تاسو ته خبر در کړل شي .

ددغې لېکنې په ترڅ کې لومړی د واسيلي ميتروخين د لا پيژندلو لپاره تاسو د بروس ريچارډسن لېکنې ته را بولم او ورپسې به د واسيلي ميتروخين د کتاب [کي جي بي په افغانستان کې] لومړۍ لنډه برخه چې د [گوند بنسټ ايښودنه] نومېږي و لولۍ. کله چې ددغه ۱۸۰ پاڼيز کتاب ژباړه بشپړه شوه ، نو ټول کتاب به د يوه بشپړ کتاب په بڼه پر هغه لېکل شوې کره کتنې اوپه کتاب کې د ښکېلو شننونکو، مصححانود نومونوله لړ لېک سره يو ځای خپور کړم.

اوس مې دغه برخه نيغ په نيغه د واسيلي ميتروخين له لېکنې را پيل کړې اود لړۍ خپراوي به يې د بينوا ويب پاڼې له لارې دوام ولري.

له ښاغلو لوستونکو څخه په درنښت غوښتنه کوم چې ټول لمنلېکونه دې په ډيرځير ولولي ځکه دغه لمنليکونه پر متن پخه رڼا اچوي. واسيلي ميتروخين په متن کې دننه يو شمير نومونه کټ مټ هاغسې لېکلي دي چې په لاسوندونو کې لېکل شوي دي خو د هغو د لا روښانونو لپاره يې په لمنلېک کې يا لېکوال او يا مصححانو شرح ورکړلې ده. د لمنلېک په هغو ځايونو کې چې تاسو [د مصحح يادښت: څرگنده نه شوه] و گورئ ، ددې مانا ښندي چې يابه لاسوند کې [کوډ نوم دی] او يا مصحح د هغه په څرگندونې نه دی بريالی شوی.

د واسيلي ميروخين د لېکنې په لمنلېک کې ټولې لېکنې يا د ليکوال او يا د مصحح دي او زه [ژباړونکی] پکي هېڅ ډول گډون نه لرم. ما يوازې تر وسه وسه هڅه کړې چې پرته له کَمونې يا زيادښته ، اصل متن کټ مټ په ډير خيږ او امانت را وژباړم .

رحمت آريا

دسامبر ۲۰۰۸

فعاله اقدامات

ټول حقایق له دریو پړاوونو څخه تیرېږي: لومړی پړای ملنډې وهل کیږي، دویم له توند مخالفت سره مخامخ کیږي او دریم، د څرگند حقیقت په توگه منل کیږي شوپنهار[1]

په ۱۹۹۲ ز کال کې د شوروي د سترواکۍ د نړېدا د شپو ورځو په شنو لوڅرو کې د [واسيلي میتروخین] ۲] په نامه د کي جي بي [3] یوه مأمور د استونیا[4] د تالین [5] په ښار کې غوښتل د امریکا د متحده ایالاتو سفارت ته پناه یوسي. هغه څرگنده کړه چې د دولس کالو په اوږدو کې یې د کي جي بي د لاسوندونو له پټ آرشیف څخه ۲۵۰۰۰ لاسوند پانې په پټه کاپي کړي دي. نوموړي دغه یادښتونه په خپلو کالیو، بوټانو کې او د دروازو له لارې له ودانۍ څخه دباندې را ایستلي او په وسپنیزو کانتینرونو[6] کې یې د خپل کلیوالي کور په یوه گوټ کې تر خاورو لاندې ښخ کړي ول. له هغه وروسته د شوروي گڼ شمیر جاسوسانو او په څارگرو څانگو پورې نورو اړوندو کسانو جعلی یا بیکاره لاسوندونه د لویدیځو هیوادونو څارگرو څانگو ته وړاندې کړل او سي آی ای ټول را ټول کړل. سي آی ای میتروخین دوه ځله رد کړ.

په پای کې میتروخین د خپل کار له ارزښت څخه د بریتانیې د څارگرې څانگې زړه او ډاډ تر لاسه کړ. هغه دغې څارگرې څانگې ته دغه لاسوندونه په دغه اړ(شرط) ورکړل چې په بدل کې یې په انگلستان کې ورته د استوگنې حق ورکړل شي. کله چې میتروخین په خپل نوي هېواد کې استوگن شو هغه د [توري او ډال] ۷] تر نامه لاندې د کتاب په لېکلو پیل وکړ: [د میتروخین آرشیف او د کي جي بي تاریخ. د بریتانیې د څارگرۍ د تاریخ د نوميالي لیکوال، کریستوفر اندریو [8] په مرسته. د دې ترڅنګ میتروخین د سړې جگړې د تاریخ د نړیوالې پروژې[9] په همکارۍ چې په واشنګټن ډي سي کې د پوهانو لپاره د وودرو ویلسن د نړیوال مرکز[10] په مرسته کار کوي یو شمیر مونو گرافونه ولیکل.

د کي جي بي د لاسوندونو پر دغه عینکي آرشیف ټولونکي د آپرینونو او شاباشونو وړیا و وړیدله چې د خپل سر په بیه، د بندي کېدلو او ان د مرگ په گواښ یې د کي جي بي د پټو لاسوندونو له ارزښته ډکه بې بیې پانگه چې ساری یې مخکې نه وو لېدل شوی د باندې را و ایستله. د میتروخین د را پارېدنې لامل څه وو؟ ځواب څرگند او ساده دی، هغه نور نه شوی کولای په افغانستان کې د ځمکسوځونې [11] هغه تگلاره نوره و زغمي چې د شوروي د پوځ په لاس په دغه ناورین ځپلي هیواد کې تر سره کېدله او پریکړه یې وکړه له دغې دندې څخه نور لاس پر سر شي. تر دغه دمه د هغه وروستنی کار د [کي جي بي په افغانستان کې] ۱۲] یوه څیړنیزه لېکنه ده، [۴۰ شمیره څیړنیزه لېکنه] چې د وودرو ویلسن د مرکز[13] لخوا په ۲۰۰۲ ز کال کې خپره شوې او ښایي د میتروخین د کار بنسټیزه برخه وي.

میتروخین لیکي چې د [فعالو اقداماتو] ۱۴] گڼه یا اصطلاح څرنگه چې د شوروي په څارگرو څانگو کې تعریف شوې کټ مټ د سي آی ای د ورځنیو خبرو اترو د (تورو عملیاتو) ۱۵] اصطلاح ته ورته او له هغې سره برابره ده. په افغانستان کې د شوروي د فعاله اقداماتو په ډله کې دغو کړو وړو برخه درلودله: د مجاهدینو په ډلو کې مجاهدو

هملاسو اود هغوی د ملگرو گومارنه ، د مشرانو او نومياليو کسانو وژنه ، اور اچونه ، د خوراکي توکو د زیرمو زهري کول ، اله گوله او سبوتاژ، په ډلو کې د خپلو جاسوسانو ننه ایستنه ، بډې ورکول ، د ویرې او گواښ شیندل ، د کودتاگانو لپاره لاره هوارول، د وسلو ویشنه او د پروپاگند او غلطو مالوماتو د خپراوي په گډون د ولسي وگړو او د مقاومت د ډلو پر وړاندې د نورو ترهگریزو کړو وړو بې بديله چال چلند . د کي جي بي د بهرنۍ څارگرۍ د لومړي لوی ریاست د (ایس[16]) څانگې [ایف سي ډي] ته د سپارل شوې دندې موخه دا وه چې د مقاومت د ډلو هغه بولندويان چې اغیزمن دښمن بلل کېدل ، ځانته را وگوماري، یا یې گوښې ته کړي او یا یې له منځه یوسي او ریاست دغه دنده تر سره کړه. (وگورئ : کي جي بي په افغانستان کې ، ۴۰ شمیره مقاله ، واسيلي میتروخین ، ۲۰۰۲ ، پپ ۱۴۳-۱۴۲) [17]. د ۱۹۸۰ ز کال په لومړیو کې د ترهگرو د مخنیوي عملیاتو ته ټینګه اوږه ورکړل شوه او شورویانو لا له مخکې د مقاومت د ډلو په منځ کې د خپلو ایجنټانو پراخه ځاله غوړلې وه. له ۱۹۸۰ ز کال وروسته خاد[18] او کي جي بي دواړو د مقاومت په ډلو کې دنده د ډله ییز دښمنیو او یا له پاکستانه د وسلو د ویش له رښتوني یا گوماني ونډې څخه د بې برخې شویو او نومیډو یا ناهیلو شویو بولندويانو له نومیدۍ څخه په ګټه اخیستنې په کلکه هڅه وکړه چې د مقاومت د ډلو بولندويان ځانته را واړوي. یوله دغو بېلگو څخه چې د شوروي د ګټو لپاره په لاره واچول شوه د سیالو مشرانو ترمنځ د ترخې شخړې اود دښمنۍ د تخمونو کرل ول. شوروي د ګوندونو تر منځ له شخړو اوخړنج (بې اتفاقیو) څخه ګټه واخیستله ؛ یوه خوا به یې د بډې ، پیسو او وسلو په ورکولو ځانته را وگومارله او سیال لوري ته به یې په دوه وو پښو دروله. (وگورئ: افغانستان، ستره لوبه ، بیا کتنه شوې ، ۱۹۹۰ ز کال ، اصلاح او زیاتونه روزاني کلاس پ. ۴۲۱) [19].

په ۱۹۸۲ ز کال کې د مسکود [بالاشیخا] [20] په سیمه کې د افغانستان لپاره یو روزنیز مرکز جوړ شو؛ د اتم ریاست یو افسر، ډگروال وي . کیکوت [21] په دې وگومارل شو چې د افغانستان د جگړې په سره تناره کې اوپه هغه کې د ترهگرۍ د سرته رسولو د څرنگوالي په پام کې نیولوسره دې ، په لبنان کې د فسطیني کډوالو د کمپونو پر ضد د اسرائیلو له تر سره شویو تجربو څخه په ګټه اخیستنې او هم د منځنۍ آسیا په جمهوریتونو کې د مقاومت د غړو پر وړاندې د پېړیو پېړیو تجربو پر بنسټ دې، د سبوتاژ د رامنځته کولو، د مخبرانو د گومارلو او راخپلولو روزینز نصاب جوړ کړي. د څارگرو کار کوونکو په منځ کې ۳۱۵ ایجنټان او ۲۵۰ تنه زده کوونکي ول. دغې ډلې د ختیځو توکمونو له توکمیزو مشرانو او همدارنګه د سالنګ د لویې لارې په اوږدو کې د میشتو وگړو له مشرانو سره چې د کابل د نښلوونکي لارې لپاره ستر خنډونه ګڼل کېدل، اړیکي ټینګ کړل. هغو توکمونو او کلیو چې همکارۍ ته زړه ښه کاوه د همکارۍ د ونډې په کچه پنځول کېدل. ددغو پنځونو یوه بېلګه د ۱۹۸۲ ز کال د دسامبر په مېاشت کې د ننگرهار په ولایت کې له شینوارو سره یو تړون وو. دغه توکم د پاکستان پولې ته نږدې په افغان خاوره کې د کابل ډیپیناورد لویې لارې د غاړې په یوې برخې کې پروت دی. د تړون پر بنسټ کي جي بي ۱۰۰۰ تنو توکمیزو کسانو ته دهر تن پر سرد مېاشتې ۳۰۰۰ افغانۍ ومنلې چې ددغې مهمې لویې لارې ساتنه وکړي. پلان دا وو چې پولې

ته نېرېدې توکمونه ځانته د ملیشاوو په توگه را و گوماري او موخه دا وه چې له یوې خوا پوله بنده کړي او له بلې خوا د مقاومت ډلې له هغه ځایه ونه شي کولای ځانونه د دولت پر وړاندې را سمبال کړي . خو ډیرې دغسې تړونونه بریالي را ونه ختل وگورئ : افغانستان ، د شوروي د نیواک پینځه لومړي کلونه ، ج. بروس امستوتز ، ۱۹۸۶ پ . ۲۹۰ ◆ (۲۹۱) [22]. دغو توکمونو اکثراً وختونه د مقاومت د ډلو د ملاتړ تر څنګ له کي جي بي او د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت له ایجنټانو څخه پیسې او وسلې تر لاسه کولې. د مخبرانو پینځلس ډلې چې ټول ټال ۴۵۵ تنه کیدل د ځانګړو یا خاصو دندو د ترسره کولو لپاره گومارل شوي ول (وگورئ : کي جي بي په افغانستان کې ، مقاله ۴۰ ، واسيلي میتروخین ، ۲۰۰۲ ، پ. ۱۴۲) [23]. څارګرو ځانګو داسې سوري او لارې وموندلې چې له لارې یې کولای شوی د افغان مقاومت منځ ته ور ننوځي. د مقاومت په زړه کې د کي جي بي د څارګرو تر ټولو اغیزمنه کودتا د ټولې جګړې په اوږدو کې له احمدشاه مسعود سره د اړیکو ټینګول او ساتل ول. (وگورئ : افغانستان ، د شوروي د ترهګرۍ د دور پای ، بروس ریچاردسن ، ۱۹۹۸ پ. ۲۵-۲۹ [24] [تراژیدیا اي دوبلست افغانا ؟] د افغانانو غمیزه او زړورتیا - ژ [الکساندر لیاخوفسکي ، ۲۰۰۴ ، ۶۳۰ ◆ ۶۵۴ : افغانستان ، سیاسي اخلاقي ضعف او بهرنۍ لاسوهنې ، ډاکټر نبي مصداق ، ۲۰۰۶ پ. ۲۱۲) [25].

خو د جاسوسانو او مخبرانو د استخدام هره لړۍ بریالۍ نه ختله. د هغو کسانو پر وړاندې ، " فعاله اقدامات" تر لاس لاندې ونیول شول چې د جاسوسۍ له استخدام سره یې مقاومت ښوده هغوی یا د خپلې ډلې په منځ کې یا اعتبار کېدل او یا رټل کېدل که له دغو ښو یوه یې پر ځای نه موندل نو د شوروي د یرغل پر وړاندې د اغیزمن پوځي دښمن په توګه په پام کې نیول کېده. د " بیل یې کره بیا یې ایل کره" [26] د ستراتیژۍ تر رڼا لاندې ډیرې هڅې تر لاس لاندې ونیول شوې چې تر ټولو ستر او اغیزمن جنګیالي د یو بل پر وړاندې راپاڅوي او له یو بل سره وجنګول شي. کې جي بي د اسلامي گوند د مشر گلبدین حکمتیار د بې اعتباره کولو او بې اغیزې کولو لپاره (چې تر ټولو ستر او اغیزمن دښمن او جنګیالی یې باله) د همدغه گوند د یوه مورچل یوه بولندوی ته د گلبدین حکمتیار له نامه یو جعلي لېک جوړ کړی وو؛ " لېک " د پاکستانی ورځپاڼو له یوې مناسبې مقالې سره مل وو چې په هغه کې یې حکمتیار، د مجاهدینود ډلو د مشرتابه او د هغوی د پاکستانی چارواکو په سترگو کې د یوه بې لارې مشر په توګه بې اعتباره کاوه. په ورځپاڼه کې د همدغه لېک د ملاتړ لپاره یوه مقاله د کې جي بي د (فعال اقداماتو) د عملیاتو د یوې برخې تر سیوري لاندې په پاکستان کې د کي جي بي د جاسوسانو له خوا خپره شوې وه . په همدې وخت کې د کي جي بي یوه بله قلابي چلوټه د افغانستان د اسلامي گوند د یوه بې نومه غړي له پلوه د محمد نبي په مرکزي دفتر کې د یوه لېک پرې ایښودنه وه. لېک محمد نبي ته خبرداری ورکاوه چې " حکمتیار ستا د وژلو پریکړه کړې ده". د کي جي بي د غلطو مالوماتو د خپراوي کارپوهانو او ډنډوره چیانو ګنګوسې خپرې کړې چې ګڼې حکمتیارپه کابل پوهنتون کې د خپلې زده کړې په موده کې د ښځو پر مخونو تیزاب ور شېندلي ول. د مسکو له ستوني را پورته کېدونکي ګډوله غږ [حقیقت او درواغ] د کي جي بي د غلطو مالوماتو د خپراوي له ماشیننه راوتلي

دي اوغلط مالومات يې د حقايقو په جامو کې خپاره کړي دي. (وگورئ: لوی دشمن، د سي آی او اې او کې جي بي د خپل منځي لوبو کيسې، [میلټ بیرډن او جيمز ريزن، ۲۰۰۳ پ. ۲۳۶]. [27] هغو اينجتانو چې د هېواد پالو کېدوالو د کميټې [28] تر سيوري لاندې يې ژوند کاوه په زرگونو تبليغاتي پاڼې وويشلې او په هغو کې يې محمد نبي او حکمتيار دواړه په دې تورن کړل چې د افغان ولس د گټو پر وړاندې له اسلامي په شاتگپالو او ارتجاعی رژيمونو سره لاس لري. (وگورئ: کي جي بي په افغانستان کې، واسيلي ميتروخين، ۲۰۰۲، پپ، ۱۴۲، ۱۴۳). [29] دغه له ۱۷۲ پاڼو را جوړ لاسوند خپرونکو ته د جگړې په اوږدو کې د شوروي د څارگرو څانگو د کورنيو کړيو کره وړه اود يوې لسيزې جگړې د اوږدوالي د اغيزو په تړاو پريمانه تشریحات په لاس ورکوي. خو دلته مو مخکې له مخکې يوه شي ته پام اوسه. ددغه لاسوند تشریحات ډير پراخه او ستومانه کوونکي دي او د لاسوند په هېڅ يوې گوښې کې د هغه سړي په اړه چې لويديځ يې (د گوريلايي جگړو ځلانده ستراتيژيست) [30] بولي او گڼي د افغان له خاورې يې په يوازې سر د شوروي پياوړی څلويښتم لښکر وايست، يادونه نه ده شوی احمد شاه مسعود څنگه کيدای شي او څنگه ممکنه ده چې په دغسې يوه لاسوند کې د احمدشاه مسعود په شان دې د يوه پيژندل شوي سړي نوم چې ددغه لاسوند يوه بشپړه وونکې برخه گڼل کيږي ورک وي؟ په دغه اړه دوه انگيرنې را برسره کيږي: لومړی دا چې پر مسعود ځکه دومره پاملرنه نه ده شوې چې نوموړی له ۱۹۸۰ زکال راهيسي د خپلو روسي او شوروي ولينعمتانو تر فرمان لاندې وو او له دې امله (د فعاله اقداماتو عملياتولړۍ) هېڅکله د هغه پرضد نه ده پلې شوې. دويم، ميتروخين د خپلو ټولو مالوماتو ټولگه په هاغه لومړي سر کې د انگليس څارگرې ادارې (ايم آی ۶) [31] ته وسپارله. ټول پوهيږي چې (ايم آی ۶) له پخوا له مسعود سره مينه او پټپټيانۍ درلود او د هغه ملاتړ يې کاوه. (ايم آی ۶)، (بي بي سي)، (خبريال او ليکوال "سنديگال") [32] او (آی ټی ان) [33] د يوې دسيسې په را جوړولو غوښتل د خپلو خوښو تر رڼا لاندې يو تبليغاتي مستند فلم د (افغانستان د تياتو) [34] په نامه جوړ کړي (وگورئ: افغانستان، سياسي اخلاقي ضعف او بهرنۍ لاسوهنې، ډاکټر نبي مصداق، ۲۰۰۶ پ. ۳۳۰ شميره ۱۶) [35]. [جنرال اختر "دهغه افغان په تړاو چې نه يې غوښتل جگړه وکړي"، ژور شک درلود. هغه پوهېده چې د "ايم آی ۶" ايجنټان د خبريال تر څادر لاندې د مسعود لپاره د پروپاگند د ماشين يوه برخه ول" (وگورئ: د چارلي ويلسن جگړه، جيورج کريلي، ۲۰۰۳، پ ۱۹۸). [36]

دغه انگيرنه په بشپړ ډول معقوله بريښي چې (ايم آی ۶) د مسعود د ساتنې لپاره د ميتروخين لاسوندونه چان/اصلاح کړي دي، سي آی اې له ډيرو پخوا وختونو پوهېدله چې مسعود په افغانستان کې د (ايم آی ۶) سړی دی او هېڅ شک نسته چې دغه ليد د هغوی د نيکونوله مرژواندې پښتني ضد تگلارې سره غاړه غړي کيږي. حقيقت دا دی چې ددغو دواړو انگيرنو يو ځای کول موږ د ژورې رښتيا هغه تل ته بيایي چې د مسعود د استخدام او له گوت نيونو او شننو څخه د هغه ساتنه دواړه د بریتانیا د (ايم آی ۶) يوه ماره ده.

بروس گ. ريچارډسن

د گوند بنسټ اېښودنه

افغانستان د يوه ډير اړين (مهم) ستراتيژيک ځای ځايگي څښتن دی. دغه هيواد له شوروي اتحاد سره اوږده پوله لري. په پخوا وختونو کې دغه پوله د وگړو پرمخ د تگ راتگ لپاره آزاده وه او په پايله کې ولسونه له يوبل سره گډ شول.

په منځنۍ آسيا کې د بلشويک د رژيم له ټينگيدا وروسته ددغه آسانه او آزاده تگ راتگ مخه ونيول شوه او د نوي رژيم څرگند دښمنان دې ته اړ شول چې گاونډی هېواد افغانستان ته کډه شي. د هغوی ټوليزه شميره اوس څه ناڅه د ۷۵۰,۰۰۰ تاجيکانو، وزبکانو، تورکمنانو او قرغيزيانو زوزات (نسل) جوړوي چې پلرونه يې د بلشويک د رژيم د ناتار له امله افغانستان ته راکډه شوي ول او اوس په افغانستان کې ژوند کوي.

افغانستان لومړنی هيواد وو چې په روسيه کې يې نوی رامنځ ته شوی رژيم په رسميت وپيژانده او په دوديز ډول د روسيې يو ملگری هيواد بلل کېږي. ددغه هيواد د ژوندانه په ټولو اړخونو کې د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو اغيزې په پراخه ډول لېدل کېږي. د افغانستان هېڅ پاچا ان داؤد [37] د شمالي هيوالا له خوشې او گټې پرته، د هېڅ ډول جدي گام اوچتولو ته لاس پورې نه کړ.

خو کله چې داؤد د خپل گوند بنسټ اېښودنې ته ملا را وتړله نو کي جي بي دغه گام کمونيستانو ته د يوه جدي گواښ په توگه ولېد. داسې انگيرل کېدله چې گڼې داؤد به د ايران بيلگه تر لاس لاندې ونيسي او پر سياسي گوندونه به بنديزونه ولگوي. [چيکا] [38] د دولت پر هر گام ژوره څارنه درلودله او له نورو هيوادونوسره د نيژدې اړيکو په راتينگولو کې يې خنډونه رامنځته کول. په ځانگړې توگه [چيکا] د ايران له هغه پلان سره مخالفت وښود چې په افغانستان کې د ريل لومړۍ پټلۍ جوړه کړي او هم يې د امريکا د هغه پلان مخه ونيوله چې غوښتل يې د او سپنې د ويلي کولو د بټۍ څو څالگۍ جوړې کړي او هم يې د هغه پلان مخې ته سترې ډبرې کښودلې چې د روغتونونو د جوړلو له لارې يې وگړو ته روغتيايي آسانتياوې برابرولې.

[چيکا] په هيواد کې د پياوړو ايجنټانو څالگۍ درلودله او د هغوی له لارې د بيلابيلو سياسي کړيو له اکر وکر (حالت) څخه په ټينگه خبره وه، په ژوره توگه يې ځانته په سياسي لړيوکې لاره موندله او په دې يې لاس بر و و چې د سيمه ييزو خدماتي څانگو له لارې خپلې هڅې پر بهرنيو د هدف وړ سازمانونو نيغې کړي او د ددغو سازمانونو پام له شوروي پالو کسانو څخه بل لورې ته را واړوي.

د کي جي بي يوشمير ايجنټان د مارکسيسم لينينيزم پلويان شول او يو شمير يې د ارگانونو په مرسته په نړيوال کمونيست او کارگري غورځنگ کې فعال شول. له دغسې ايجنټانو څخه يو يې نور محمد تره کی [39] وو. هغه په ۱۹۵۱ ز کال کې ايجنټ شو او په کابل کې د کي جي بي د مېشتې څانگې [40] له دغو غړيو سره په اړيکه کې وو:

سگادييف [41]، کوزولوف [42]، فيدوسييف [43]، سپيريديونوف [44]، کوسترومين [45]، کوزيريف [46]، اي وي پيتروف [47]. له کار پوهيزه اړخه تره کی يو خبريال او لېکوال وو .

بل ايجنټ د(مريد)په پورني (مستعار) نامه ببرک کارمل وو چې له "مخموى" [48]، "اکبر" او "خوما" [49] سره يې يو ځای په ۱۹۵۷ زکال کې د پرچم (بيرغ) [50] په نوم د يوې ليننيستي - کمونيستي ډلې بنسټ کېښود. د ۱۹۶۲ ز کال په وروستيو کې ببرک او تره کي له يو بل سره وپيژندل شول. په هغه وخت کې تره کي په يوازې سر کار کاوه او هيڅ ملگري يې نه درلودل. له هغه وروسته حفيظ الله امين ور سره يو ځای شو او له هغه سره يې يوځای د خلق په نامه د يوې مارکسيستي ډلې بنسټ کېښود. دغه دواړه ډلې سره يو ځای کړای شوى او په ۱۹۶۵ زکال کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند ترې جوړ شو. د هغوى ټوله شميره له درې سوو تنو څخه پورته نه وه. له دريالس تنو څخه جوړه يوه مرکزي کميټه او د پينځو تنو يوه سياسي بيرو يې جوړه کړه. تره کي د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې لومړى سکرتر او ببرک يې مرستيال وټاکل شول. دغه يوه ځای کېدنه په خټه او تومنه کې يوه ارگانیکي يوځای کېدنه نه وه. دواړو ډلو په هاغه لومړي سر کې د مسکو تابعيت او لارښوونو ته غاړه کېښودله. د ببرک پلويان پرچميان او د تره کي خلقيان بلل کېدل .

تره کي د شوروي اتحاد د کمونيست گوند د مرکزي کميټې د نړيوالو اړيکو د څانگې له پلوه مسکو ته وبلل شو. هغه ته د نړيوالو اړيکو د مشر [باريس] پونومارييف [51] او د څانگې د نورو غړو له پلوه ښه راغلاست وويل شو .

هغه ته لارښوونه وشوه چې په خپل گوند کې دې تر هغه مهاله په ډير ځير خپل کار سرته ورسوي چې د چارواکو له پلوه د گوند د رسمي فعاليت په اړه ورته اجازه نه وي ورکړل شوي او په غير قانوني اکرورک(حالت) کې دې خپله ټوله هڅه د گوند د ډيرو اړينو څانگو په جوړولورا ټوله کړي. همداشان هغه ته لارښوونه وشوه چې د يوه مخور رئيس په نامه دې د يوې ورځپاڼې خپراوي ته ملا وتړي ، په دې مانا چې ځانته د ډوډۍ موندلو لاره ومومي ، او په دې توگه د چارواکو د سترگو په وړاندې کولای شي د خپل عايد سرچينه او لاره څرگنده کړي. د مسکوپه غونډو کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند پر پروگرام ، تگلارې ، قانون او مالي اړخونو خبرې وشوې. هغه د ستالين [52] له هغو لارښوونو سره هم آشنا کړای شو چې د اندونيزيا د کمونيست گوند سکرتر جنرال ايديت [53] ته يې کړې وې.

تره کي په مسکو کې د کمونيست گوند د مرکزي کميټې پر فعالينو ښې اغيزې وشيندلې. هغه بېرکي (جدي) او د خپل گوند د مشرتابه د دريځ د پرمخ بيولو لپاره چمتو ښکارېده. تره کي د شوروي اتحاد مرکزي کميټې ته د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مشرتابه د يوه تن وزبک توکمي غړي [بادشي] [54] [بدخشي] [؟] وړاندیز وړاندې کړ چې په افغاني تورکمنستان کې دې د [تم؟] [ښايي] [؟] ستم وي [؟] په ځانگړې توگه د وزبکو له ناخوښيو څخه په گټه اخيستني د دولت پر وړاندې وسله وال پاڅون ته لاس واچول شي. د شوروي اتحاد د کمونيست گوند

مرکزي کميټې ددغسې يوه گام اوچتونه له بېرې ډک يو گام و باله. وروسته تره کي د خپل مرستيال ببرک په اړه شک څرگند کړ او ټينگار يې وکړ چې ببرک د افغان دولت له څارگرۍ ❖ ضد څانگې سره اړيکه لري. د تره کي شک ددغه حقيقت پر ستنې ولاړ وو چې ببرک په ۱۹۵۲ زکال کې لومړنۍ سياسي بندي وو چې خوشې شو. په کابل کې د شوروي څارگرې مېشتې څانگې دغسې تورونه وغندل او څرگنده يې کړه چې دغسې گنگوسې د [تره کي] د سيالانو د بې اعتباره کولو لپاره را پارول کيږي او هڅه کيږي چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د لېکو په منځ کې د بې اعتبارۍ اوپر يو بل د نه ډاډ کولو چاپيريال رامنځته او گوند د بيلتون له کرښې سره مخامخ کړي .

کله چې تره کي د گوند د سکرتر جنرال په توگه و ټاکل شو، کي جي بي د شوروي اتحاد د کمونيست گوند مرکزي کميټې ته خبر ورکړ چې دغه څانگه به تره کي ته د خپلو ايډيټانو د ليرلو لړۍ ودروي او زياته يې کړه " که اکر وکر ډير خراب شي او اړينه وگڼل شي نو په هاغه وخت کې به خپل پټ ايډيټان ور وليږي چې له تره کي سره اړيکه ټينگه کړي او گوند ته به يې اړونده سياسي مرسته ورکړي چې په دې توگه به کي جي بي په ډير پام او احتياط له هغه سره اړيکه ټينگه وساتي." د مرکزي کميټې د نړيوالو اړيکو د څانگې مشر آي وي ميلونوف کي جي بي ته په ځواب کې وويل چې سوسلوف [55]، پونيماريف او اندروپوف [1] د کي جي بي لېک ولوست او د ۱۹۶۵ ز کال د فبرورۍ پر اتلسمه نېټه يې ومنله چې کي جي بي دې له تره کي سره د گوند په اړه خپلې پټې اړيکې په وړاندیز شوي ډول ټينگې وساتي. تره کي ته د کمونيست گوند د مرکزي کميټې د نړيوالو اړيکو د څانگې له پلوه وويل شول چې [ته] بايد ووايي چې [ته] د افغان ❖ شوروي د ملگرتابه د ټولنې او د شوروي د لېکوالانو له پلوه مسکو ته د سفر لپاره رابلل شوی يې. تره کي کله چې له سر وزير ميوندوال [56] سره ولېدل نو هغه ته يې وويل چې دولت دې له کيڼ اړخو څخه نه بايد ويره ولري او غټه ويره له ښي لاسو او ارتجاعيونو څخه را کټيږي چې د واکمنۍ د نيولو موخه لري.

د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند مالي لگښت د شوروي اتحاد د کمونيست گوند د مرکزي کميټې له پلوه ورکول کېده. ددغه گوند د ورځپاڼې لگښت هم له همدغې لارې برابرېده.

د ۱۹۶۵ ز کال د اپريل په مېاشت کې د خلق د ورځپاڼې خپرونې پيل شوې. په ۱۹۶۵ ز کال کې پينځوس زره افغانۍ ، تره کي ته په ولسي جرگه (ولسي شوري) کې د ټاکنو د کمپاين لپاره ورکړل شوې. تره کي [د شوروي له څارگرې ❖ ژ] مېشتې څانگې څخه وغوښتل چې هغه ته دې په ورځپاڼه کې د نظرياتو د لېکلو د څرنگوالي په اړه لارښوونه وشي.

له څارگرې مېشتې څانگې سره د تره کي غونډې يا د يوه پټ مأمور په موټر کې تر سره کېدلې او يا به پټ مأمور تره کي په پټه خپل موټر کې خپل کور ته راووست او غونډه به هلته تر سره کېدله.

هغه ته په مېاشت کې د ۱۸۰ روپلو په اندازه پيسې چې د هغه وخت له څلورو زرو افغانو سره برابرې وې د ډوډۍ د مدد معاش په توگه ورکول کېدلې.

د ۱۹۶۶ز کال د دسامبر په ۱۷ نېټه ميلانوف او سپيرېدونوف [57] له تره کي سره د چال چلند او د ترلاس لاندې نيولو په تړاو يوه غونډه ونيوله . هغه ته لارښوونه وشوه چې محرميت دې په کلکه په پام کې ونيسي او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند له مشرتابه سره دې کار دومره په پټه تر سره شي چې (دولتي) چارواکي دې يوازې او يوازې پر څو تنو لکه تره کي او کارمل خبروي. همدارنگه که د ولت د گوند لوړپوړي چارواکي وپيژني او يا ونيسي نو په بدل کې دې د گوند نور لوړ پوړي غړي د هغوی د ځای نيونکو په توگه وروزي. تره کي ته بايد وويل شي چې " د دواړو هېوادونو د اړيکو او په هيواد کې د روان اکر وکر په پام کې نيولو سره دې د ژوند يوه ليبرال ؟ ډيموکراته منځلارې ژوند بڼه غوره کړي چې په ترڅ کې يې د کيڼ لاسو فعالينو ملاتړ تر څنگ ولري. په دې ډول به د ډيموکراتيک غورځنگ د پرمختگ او ودې لپاره بنسټ جوړ شي او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند چال چلند او عملي فعاليتونو به پرمهنگې ستنې را ولاړ وي. د همدغې موخې د ترلاسه کولو لپاره اړينه بريښي چې د قانوني فعاليت د امکاناتو د ترلاسه کولو لپاره هم لاره هواره شي ، په ځانگړې توگه د پوهنتون د زده کوونکو او ځوانانو، سودا گريزې او نورې ټولنې دې جوړې شي. تره کي ته بايد وړانديز وشي چې د خپل گوند په کاري برخو پورې اړوند د مېشتې څارگرې څانگې له لارې دې د (پروبلیمي ميرای سوخياليزما) [58] مجلې دې تر لاسه کړي. ميلانوف زياته کړه چې د گوند د ورځپاڼې پروگرام (خلق) چې اوس پر مخ روان دی ، سم نه دی او بې ځايه دی. تره کي د ببرک پر وړاندې له ځانه غير ضروري بې حوصلگي څرگندوي او بېړنۍ تشکيلاتي طرحې يې تر لاس لاندې نيولې دي. ميلانوف ، سپريدونوف ته ورغبرگه کړه چې يو شمير نوښتونه دې تر لاس لاندې ونيسي او تره کي ته دې د هغه له شخصي غوښتنو ، نظريو اود هيلو له شتون سره سره، د سلا او مشورو له ورکولو څخه ويره ونه لري. تره کي په خپل وار هغه ته د کتابونو ، د ايران د توده [59] د گوند او نورو په لېرلو کې د ځنډ له کبله له مسکوه خپله ناخوښي څرگنده کړه. " که شوروي ملگري داسي گومان کوي چې په افغانستان کې لا تر اوسه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند په شان گوند نه دی پوخ شوی چې په بنسټيز ډول رامنځته شي او کار وکړي ، نو گوند دې منحل او زه به بهر ته لکه هندوستان ، سوريې يا سايلون ته ولاړ سم او ادبي کارونه به پرمخ يوسم ."

خو کله چې تره کي د ۱۹۶۷ ز کال د جنوري په مېاشت کې د [پروبلیم ميرای سوخياليزما] د مجلې مصحح ته څارگريز عملياتي لېک وسپاره نوموړي وويل : له چې دې چې د کمونيست او د کارگرانو د گوند له خپريدونکي ارگان سره يې اړيکه ټينگه شوې نو دا اړيکه په حقيقت کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند په رسميت پيژندلو ته نغوته کوي . مېشتې څارگريزې څانگې [60] له تره کي څخه غوښتنه وکړه چې د جاسوسۍ يو شمير فعاليتونه دې پلي کړي. هغه د هېواد د روان اکروکر او د [پښتو] [61]، د افغان پوځ او دولت په اړه مالومات ورکړل .

تره کي کي جي بي ته د ځانگړو کسانو په اړوند مالومات ورکول او د هغه په مرسته نوي ايجنټان وگومارل شول. د هغه له لارې د ۱۹۶۷ ز کال د فبروري د مېاشتې پر ۲۱ نېټه په کابل کې د چين د سفارت د ودانۍ مخې ته د چين د بيلتون پاروونکو کړونو په غبرگون کې لاريون تر سره شو، د چين سفارت ته د کار گرانو له پلوه د گوتنيونو او احتجاج د تيلفونونو لړۍ او د چين ❖ افغان د دوستانوله اړخه د خېنم لېکونو د لېرلو سمبالول تر لاس لاندې ونيول شول. تره کي په افغانستان کې د هغه د " چينايي " ملگرو په غوښتنې د فبروري د مېاشتې په ۲۲ او ۲۳ نېټې په خپله د چين سفارت ته تيلفون وکړ او خپله خواشينې او خېنم يې ور څرگند کړ. تره کي په همدغې محتوی او متن په خپل کيڼ لاس په پارسي ژبه ليکونه وليکل. د دسامبر د مېاشتې په ۲۳ نېټه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند غړی ډاکټر صالح [62] په خپل بايسکل د چين د سفارت د انگرې کتارې ته نيژدې ورغی او نوموړي لېکونه يې ور وشيندل .

تره کي او ببرک په هېڅ ډول دا وړتيا و نه موندله چې په گوند پورې اړوند چارې په گډه او يو ځای پرمخ يوسي. ببرک پر تره کي د بډې د اخيستلو، په امريکايي بانکونو کې د بانکي حسابونو په لرلو، د څلورو موټرو او په پښتو [پښتني- ژ] بانک کې د څلور لکو افغانيو د لرلو تور لگاوه. مېشتې څارگرې څانگې هماغسې چې مخکې د ببرک ملا ورتړلې وه دا ځل يې له تره کي څخه ملاتړ وکړ. څارگرې څانگې تره کي ته په ښه سترگه کتل او هغه يې د شوروي سوسياليستي جمهوريتونو رښتونی او د زړه له کومې پاليله ملگری گانه چې له هغې سره يې په وجدان او کارپيژندنې همکاري وکړه او د امريکا په سفارت کې يې ټولې ورسپارل شوې دندې د محرميت د ټولو اصولو په پام کې نيولو په ځير تر سره کړې. خو تره کي د يوه ځانگړي سړي په توگه، پېچلی او له اړوپېچه (تنقاضه) ډک شخصيت درلود. هغه په بورژونکې توگه منځتشی سړی وو، ډيرې وختونه به د هغه په اړه ډيرې منفي ټوکې جوړېدلې او داسې ښکارېدله چې هغه ته ډيرې سترگې اوښتې وې. دغې ځانگړتيا ته هغه وخت د خلکو پام را واوښت چې نوموړي شوروي اتحاد ته سفر وکړ. کېدای شي د تره کي دغه ځانگړتيا يو له هغو لاملونو څخه وي چې د نوموړي آس د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مشرتابه د نورو غړوله آسونو لکه ببرک سره په يوې پوندې کې نه څرېدل او پايله يې دا شوه چې د ۱۹۶۷ ز کال د اگست په مېاشت کې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند په دوه وو لويو برخو ووېشل شو. ببرک چې له زده کړو څخه برخمن سړی ښکارېده هڅه وکړه چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند په عملي کار کې د نرمښت له چلونو او تاکتيکونو څخه کار واخلي خو " نور " [تره کي] په خپل چال چلند کې څرگنده کړه چې مسکو د هغه تر شا ولاړ دی او د خپلې نيول شوې لارې او کړنوپه پلي کولو يې ټينگار وکړ. تره کي هغه مهال ډير انديښمن او زړه تنگی شو کله چې په ۱۹۶۸ز کال کې په مسکو کې د کمونيستو ملگرو گوندونو د راتلونکي په اړه د کنفرانس خبر خپور شو او پريکړه وشوه چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند دې را ونه بلل شي. نورمحمد په ډيره ترخه ژبه پرمسکو نيوکه وکړه او ټينگار يې وکړ چې له يوې خوا شورويان هغه ته د

یوه کمونیست په سترگه نه گوري او له بلې خوا په افغانستان کې هغه ته هر څوک پرته له استثناً کمونیست وایي. هغه وانگیرله چې کرملین د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند سپکاوی کړی دی .

د ۱۹۶۸ز کال په سپتامبر کې مرکز[63] له میشتې څانگې وغوښتل چې تره کی دې د عملیاتي چلونو ، تاکتیکونو او وسایلو له لارې و ازمويي. د ۱۹۷۰ ز کال د اکتوبر د مېاشتې په لومړۍ نېټه تره کی برژنیف [64] ته یو لېک ولېږه او له هغه یې " افغانستان ته د اقتصادي مرستو غوښتنه وکړه او ټینگار یې کړی وو چې په مصرفي توکو لکه بورې او پترولو دې کریدت لیرې کړای شي. هغه وویلې ول چې موږ داسې مرستې نه غواړو چې د کارگرې پارکې (طبقي) د پیاوړي کېدلو مخه ونيسي خود موټر په ډول د لوکسو وسایلو لیرنه دې پر هیواد بنده شي ځکه چې د هېواد د واکمنو له پلوه کارول کېږي. " هغه په خپل لېک کې وړاندې ځي او لیکي: " د ملگرو گوندونو په کنفرانس کې و منل شوه چې د سوسیالیست کمپ مرستې دې د نړۍ په هرگوت کې ډیموکراتیکو او پانگوالۍ ضد ځواکونو ته ورکړل شي. هیله لرم چې تاسو په افغانستان کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند فعالیتونو ته چې مارکسیسم-لیننیزم ته پالیاله او د پانگوالۍ او شاتگ پالنې (ارتجاع) پر وړاندې جگړه کوي ، را واړوئ. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د خپل فعالیت له پیله په افغانستان کې د مارکسیسم ؟ لیننیزم د ایډیالوژۍ خپرول تر لاس لاندې نیولي دي .

د ۱۹۷۲ ز کال د اکتوبر د مېاشتې پر ۱۷ نېټې تره کی څارگرې مېشتې څانگې ته خبرداری ورکړ چې دا وؤد د کودتا د ترسره کولو تابیا نیولې ده. د ۱۹۷۳ ز کال د مې په مېاشت کې [ظاهرعبدالصمد] [عبدالصمد اظهار ؟ ز] [65] چې جاسوسي نوم یې [فتح خان وو] مېشتې څانگې ته گزارش ورکړ چې دا وؤد کودتا ته چمتو او د کودتا په اړه یې ډیرځیر او کره مالومات ورکړل. د همدغه کال د جولای په مېاشت کې تره کی په گوتخنډوکې ژبې څرگنده کړه چې که شوروي ملگرو پنځه یا شپږ کاله مخکې د خلقي غړو مخه نه وای نیولای چې په پوځ کې کار وکړي نو ټول هغه افسران چې نن په کودتا کې ښکېل دي ښايي د خلق د ډلې پاڅه غړي وای. اوس یوازې په پوځ کې هغه افسران دي چې [خلق] ته لیوالتیا لري. څارگرې څانگې تره کی ته لارښوونه وکړه چې خپل پالیاله او صادق ملگري دي د نوي دولت د لوړو څوکیو نیولو ته را وهڅوي. په ۱۹۷۴ ز کال کې هغه ته د پخوا په شان پینځوس زره افغانۍ ورکول کېدلې .

د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند په دې بریالۍ نه شو چې د خلق او پرچم تر منځ پرسپالیو د پای ټکی کنسېږدي ، په یو موټي ډول ځان سمبال او په یوه نوم راټول شي. څارگرې څانگې د ډلو ترمنځ دغه ناخوالي یوازې د مشرتابه او د شوروي له پلوه د پیژندلو لپاره تعریف کړه او څرگنده یې کړه چې د گوندي کړیوترمنځ دغه بیلتون هېڅ ډول تړاو له ایډیالوژیکي تضادونو سره نه لري. تره کی د شوروي اتحاد د کمونیست گوند مرکزي کمیټې غیرقاطع دریځ ته هک پک پاتې شو.هغه وویل چې که شوروي اتحاد گومان کوي چې ببرک رښتیا وایي نو تاسو ماته زما غلطی را څرگنده کړئ. تره کی او ببرک نه باید د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو لپاره کومه ستونزه وي. پخه او

کره خبره دا ده چې په افغانستان کې ډیموکراتیک ځواکونه مخ په ودې دي. خو دغه ځواکونه د شوروي اتحاد د کمونیست گوند هغې کټ مټ مرستې ته اړتیا لري چې په نورو هیوادونو کې یې کمونیستو او ډیموکراتیکو گوندونو ته ورکوي. د شوروي اتحاد د کمونیست گوند له مادي او معنوي مرستې پرته به د افغانستان د کمونیستانو لپاره په نا باوره توگه له کړاوونو ډکه وي چې خپل فعالیتونه پرمخ یوسي حال دا چې شاهي کورنۍ په ټگۍ او چلوټۍ هڅه کوي چې زموږ گوند را درې وړې کړي. " تره کي د [نوي ژوند] تر نامه لاندې یو کتاب ولیکه. دا کتاب د [نظر زاده] تر پورني یا مستعار نامه لاندې خپور شو. [د تره د پلار نوم نظر محمد وو ؟] خو د شوروي اتحاد د کمونیست گوند مرکزي کمیټې میشتې څارگرې څانگې ته لارښوونه وکړه چې په افغانستان کې د جمهوریت له رامنځته کېدلو وروسته په کین غورځنگ کې د ببرک دریخ او واک مخ په ودې دی نو ښه به دا وي چې دغه کتاب دې په هیواد کې دننه خپور نه شي ځکه دا به د ببرک له ناگنلي (نامطلوبه) غبرگون سره مخامخ شي .

مرکز خپله نظریه په دې را ټوله کړه چې له تره کي او ببرک سره کار وکړي او د ۱۹۷۴ز کال د اکتوبر په ۲۵ نېټه یې دواړو ته د مېشتې څارگرې څانگې له پلوه یو عملیاتي لېک [66] ولېږه. د لېک غټ ټکي دا دي : " مېشتې څانگې ته لارښوونه کېږي چې له [مرید] [ببرک] او [نور] [تره کي] سره د خپلو عادي غونډو او خبرو اترو په ترڅ کې پرته له دې چې له مسکو څخه د لارښوونو نوم ورته وریاد کړی په ډیر ځیر ، هوښیاری اود ملگرتوب پا جامو کې ورته وویاست چې زموږ [مېشتې څانگې ؟] د موافقې له اخیستلو پرته هېڅ ډول گام پورته نه کړی ځکه دښمنان به ستاسو د ډلو په منځ کې ستاسو خپل سری گام د یوې پلمې او یا د روغې جوړې د یوې لارې په توگه وکاروي. [مرید] او [نور] ته دې یو ځل بیا خبرداری ورکړل شي چې پر یو بل دې د برید له کولو څخه ځانونه لیرې و ساتي او پر یو بل دې د جمهوریت ضد فعالیتونو د ترسره کولو تورونه نه لگوي ځکه دا د ارتجاعي ځواکونو په لاس کې د یوې لوبې په توگه لویږي او دا به په خپله په افغانستان کې د ډیموکراتیک غورځنگ د لړۍ په ټپه درېدنې او را نړونې ته لاره پرانیزي. موږ له تاسو غواړو چې موږ ته د تیلگرام د را لیږلو له لارې خبر راکړئ چې تاسو له [مرید] او [نور] سره غونډې و نیولې او خبرې اترې مو ورسره وکړئ ."

د لومړۍ برخې پای

ژباړه : رحمت آریا

دسامبر ۲۰۰۸

[1] دمصحح یادښت: یوري ولادیمیرویچ اندروپوف له ۱۹۶۷ تر ۱۹۸۲ ز کلونوپورې کي جي بي مشر وو او بیا د شوروي اتحاد د کمونیست گوند د مرکزي کمیټې د ستر سکرترجنرال دریخ ته لوړ شو

[1] Schopenhauer

[نامتوجرمن فیلسوف ۱۷۸۸ د فبرورۍ له ۲۲، د ۱۸۶۰ د سپتامبر تر ۲۱ پورې. ژ]

[2] Vasiliy Mitrokhin

[3] KGB

[4] Estonia

[د اروپا شمال ته د بالکان په سیمه کې چې د [ایستی] یا [ایستی وایریک] په نامه هم پیژندل کېږي د فنلند د خلیج په شمال کې د فنلند یو ګاونډی هیواد دی. په ۱۹۴۴ کال کې روسانو د هغه هیواد ونیو خو د ۱۹۹۱ کال د اګست په ۲۰ یې خپله خپلواکي اعلان کړه. د همدغه کال د سپتامبر په ۱۷ د اروپایي ټولنې غړی ومنل شو او بیا د ۲۰۰۴ زکال د مې د مېاشتې له لومړۍ را ورسته د ناټو د ټلوالې غړی هم شو- ژ]

[5] Tallinn

[جرمنیانو، سویډنیانو او ډنمارکیانو [ریوال] بللی او پولنډیانو [ریول] بللی چې د استونیا پلازمېنه او یو له سترو ښارونو څخه دی ډ ژ]

[6] containers

[7] The Sword and the Shield: The Mitrokhin Archive and the Secret History of the KGB

[8] Christopher Andrew

[9] Cold War International History Project

[10] Woodrow Wilson International Center for Scholars, Washington, D.C

[11] scorched earth policy

[12] The KGB in Afghanistan, Working Paper No. 40

[13] Woodrow Wilson Center

[14] active measures

[15] black operations

[16] Directorate S of the First Chief Directorate (FCD) Of KGB

[17] The KGB in Afghanistan, Working Paper No. 40, Vasiliy Mitrokhin, 2002, pp.142-143

[18] KGB/KhAD

[19] Afghanistan, the Great Game Revisited, 1990, edited by Rosanne Klass, p. 421

[20] Balashikha

Балашиха [بالاشيخا]-

د روسيې د فدراسيون يو ولايت دی چې د مسکو د ختيځ په ۱۶ کيلومتري کې د د سيند پر غاړه پروت دی -
ژباړونکی Pekh rka River [مسکوپيخورکا]

[21] Eight Department, Colonel V. Kikot,

[22] Afghanistan the First Five Years of Soviet Occupation, J. Bruce Amstutz, 1986, pp. 290-291

[23] The KGB in Afghanistan, Working Paper No. 40, Vasiliy Mitrokhin, 2002, p.142

[24] Afghanistan, Ending the Reign of Soviet terror, Bruce Richardson, 1998, pp. 25-29:
Tragedia I doblest Afgana, Aleksandr Liakhovskii, 2004, 630-654:

[25] Afghanistan, Political Frailty and External Interference, Dr. Nabi Misdaq, 2006, p.212).

[26] divide et impera

[27] The Main Enemy, The Inside Story of the CIA's Showdown with the KGB, Milt Bearden
and James Risen, 2003, p. 236

[28] Committee of Patriotic Refugees

[29] The KGB in Afghanistan, Vasiliy Mitrokhin, 2002, pp. 142-143

[30] brilliant guerrilla strategist

[31] MI6

[32] Sandy Gall

[33] ITN

Independent Television News

[خپلواکه تلویزیون خبرونه: د انگلستان یوه تلویزیوني څانگه ده دغه څانگه څلور تلویزیوني څانگې اوپه انگلستان او آیرلند کې د (آی ان آر) له لارې ۲۵۰ سوداگریزې راډیويي شبکې لري. دغه څانگې په پینګک، برلین، بروسلز، اسرائیلو، جوهانسبرګ، نیویورک، پاریس، سډني او واشنگټن ډی سي کې خپلې څانگې لري ډېبارونکی]

[34] the Tito of Afghanistan

[35] Afghanistan, Political Frailty and External Interference, Dr. Nabi Misdaq, 2006, p.330n, no. 16

[36] Charlie Wilson's War, George Crile, 2003, p. 198

[37] د لېکوال یادښت: سردار محمد داؤود په ۱۹۷۳ ز کال کې واک تر لاسه کړ

[38] Cheka

چیکا: د شوروي اتحاد لومړنۍ څارگر مرکز چې وروسته کي جي بي د هغه ځای ناستې شوه

[39] د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د خلق د څانګې غړی ، د غوايي له کودتا وروسته ولسمشر او د انقلابي شوری مشر او د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت سر وزیر. د ۱۹۷۹ز کال د اکتوبر پر ۹ نهمه نېټه اعدام شو.

[40] د لېکوال یادښت : څارگره میشته څانګه د څارګري خدماتو له څانګو څخه یوه څانګه ده چې په بهرنیو هیوادونو کې میشته وي او په ژوره توګه یې خپله بڼه او مخ اړولی وي او څوک پرې نه پوهیږي. دغه څانګه هم له قانوني او هم له غیر قانوني اړخونو څارګري خدمات پرمخ بیايي ، په دې مانا چې یا څارګر مامورین او ایجنټان نه شي کولای خپله اصلي بڼه یا تابعیت پټ کړي او د څارګریزو دندو په اړوند په برالا د خپل هیواد د استازیتوب یو رسمي دنده په غاړه لري او یادا چې څارګر او ایجنټان په بهرنیو هیوادونو کې د جعلی لاسوندونو او کاغذونو په کارولو څارګری دندې پرمخ بیايي. څارګري میشته څانګه د خپل قانون او مقرارتو پربنسټ خپله دنده تره سره کوي. د میشتې څانګې غړي خپل ځانګړی چال چلند او اخلاق لري. دغې څانګې ته د خپل متبوع دولت له پلوه پراخه سیاسي واک په لاس ورکړل شوی دی. دغسې میشتې څانګې د پټو لارو چارو او میتودونو په کارولو چې د هغه هیواد قانون منع

کړي دي د تر هدف لاندې هېواد په دولت کې په ډیرو اړینو او مهمو څانگو کې دننه ، په پتوځیو کې ښکېلې وي .

[41] Sagadiev

[42] Kozlov

[43] Fedoseev

[44] Spiridonov

[45] Kostromin

[46] Kozyrev

[47] A.V.Petrov

[48] د مصحح یادښت کرښه ونه پیژندل شوه

[49] دغه دریواړه نومونه په لاسوند کې په همدې ډول لېکل شوي دي (ژ)

[50] د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د یوې څانگې نوم دی چې د نورمحمد تره کي پر وړاندې یې د ببرک کارمل ملاتړ کاوه. دغه نوم د پرچم په نامه یوې ورځپاڼې پورې اړه لري چې بنسټ یې په ۱۹۶۸ زکال کې کښېښودل شو او د سلیمان لایق له پلوه خپریده.

[51] [Boris] Ponomarev

[52] د لیکوال یادښت : د ستالین نومیالیتوب له نومینکلاتورا [د شوروي اتحاد او ختیځ بلاک د ټلوالې په منځ کې د هغو کسانو نومونه چې کلیدي اداري دریځونه یې درلودل] سره په تړاو کې تاوان نه وو لېدلی. خروسچیف یوازې د سپخیلتیا شپول د گرگر (مستبد) له مخه را پاک کړ او په خپلو کړونو یې په حقیقت کې هغه یې د خپل قبر له آرامځي را وایست. هغه د کرملین دیوال ته نږدې د مرکزي مریستون په څلورڅنډیز کې د جرم نورو شریکانو ته نږدې ښخ شو. د گوند په کانگرس کې له گوند څخه د ستالین شننه او اخیستنه یوازې د ستالین پر را شخصیت را څرخېدله نه په ټولیز ډول پر ستالینیزم ؛ داسې قوانین او سیستم را جوړ شو چې په فکري گروهه کې یې د جرړو په ځغولو وده وموندله. د نومنکلاتور په نامه د زیښاک گرو نوې ډله رامنځته شوه. بلشویکي او چیکي څاروي خویه لوټماران ډیر سرسخته ول او د واک په راخپلولو او نیولو کې یې ډیره وسه درلودله او د بې دفاع لگښتونو بې ساري استادان ول. د هغوی جنايتکاري ټینگه ، ثابته او په دوی په پورې تړلې ځانگړې ځانگړتیا درلودله چې دغه ناروغي نن د نوي خو د هغوی له پلوه د غوره شوي نسل زړه ته ور القاح کیږي. ستالین په ډیرې هوښیاری په لومړي

سر کې دین او دولتي ځواک له یو بل سره یو ځای کړ. دیني ملایان ، ځوروونکي ، ستایونکي ، اټکل کوونکي (پیشگويي کوونکي) ، شکنجه ورکوونکي ، ډمان ، ټوکیان ، بدمعاشان او نورکسان چې مختلفې گروهې یې درلودلې لکه ږانده ایمان لرونکي او د دین ته پالیالې ډلې ټول په یوې لېکه کې په را څرگندېدا شول. هغوی ته د لینن [د نړۍ د ستر شیطان] د روڼ اندو نوم ورکړ شو، کټ مټ د سکاټلندي [فري میسن] پټه نړیواله ډله چې د نړۍ په نیواک کې یوبل ته امرونه او لارښوونې ورکوي - ژ] د ډلې په شان. اوس له دغو ډلو څخه یوازې د [ژوگاشویلي] د آرشیف دوسیې پاتې دي او بس. د دوسیو ټول محتویات له منځه وړل شوي دي. شک اوشوپیان نشته چې ددغو توکو د له منځه وړلو لپاره ښه دلایل ول. نومنکلاتوران د دیکتاتور اړیکو ته درناوی کوي. له انگلستان څخه د [خدای د ستاینو-هکلويا] د غبراتګ نه دی هیر شوی. دغه [هکلويا] کټ مټ د هغې مرغې بچۍ ته ورته وه چې په خپلې هګۍ کې خو د بلې مرغې په ځاله کې وي ، ښایي خدای هم د همدغسې یوه دولت د ساتلو اویاښت لپاره ، هکلوياوې زموږ په خولو کې وچي کړې او هکلويا د ستایونکو له خولو څخه د پردۍ مرغۍ په شان والوته. دغه ډلې کټ مټ د چړه چه مارې سرزورې هرځایي ښځې په شان وې چې یو بازاری میړه یې ځانته را وغواړي ، نومنکلاتوران هم خپل خاوند ته را وگرځیدل له هغه یې په موبل او فرنیچرپوښل ښایسته کور تر لاسه کړ ، له هغه یې مینه ، موټر او موټروان تر لاسه کړ. په همداسې یوه وخت کې دوه تنه سرتیري چې په افغانستان کې ژوندي نیول شوي ول له انگلستانه بیرته خپلې ډلې ته وگرځېدل. د همدغۍ مرغۍ د پښو خاپ د شمال په یوې برخې کې ورک شو. کله چې دغه کوکو یا د چنچنې بچۍ د شوروي د جنت په ځاله کې بیرته میشته شوله نو د هرځایي مور سرانښه تنده یې د پانګوالۍ سوځېدونکي دوزخ ته زیاته شوه. هغه را وخوځېدله. د همدغې مرغې له هګۍ څخه زیږېدلې دغه بچۍ نوره یوه عادي هیوادواله نه وه هغه د یوه لوی بانديست او بدمعاش لور وه ، هغه د یوه داږه مار لور وه هغه د " ویښتانو والا" او د " سر خیريلي" لوټمار او بدمعاش لور وه د هغې پر خولې د [واينوويچ] د کوڅه گردو ترمینالوژي وه چې خپل مرشد یې په درنښت یاداوو. [ولادیمیر واینوويچ د نومنکلاتورانو " د ویښتانو پر بنسټ " د یو په بل پسې ځای نیوونکو مشرانو د نومونو لږ لېک دی : لینن ، ستالین ، خروشچییف ، برژنیف ، اندروپوف ، چرنیکو اوگرېباچف]

[53] Aidit

[54]د لیکوال یادښت : ښایي د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې اصلي غړي محمد طاهر بدخشي وي چې په ۱۹۶۸ زکال کې یې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند غړیتوب پریښود او د [ستم ملي] د بنسټ ډبره یې کښېښودله، دا ډله په شمال کې میشته د پښتنو ضد یوه مارکسیستي ډله ده. د ۱۹۷۸ز کال په دوېي کې بدخشي ونیول شو او د ۱۹۷۹ زکال د سپتامبر په ۱۷ نېټه اعدام شو.

[55]د مصحح یادښت : میخائیل اندریوویچ سوسلوف د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې د سیاسي بیرو مخکښ غړی

[56] د مصحح یادښت : محمد هاشم میوندوال له ۱۹۶۵ تر ۱۹۶۷ ز کلونو پورې د سروزیر په توگه دنده تر سره کړه .

هغه په ۱۹۵۵ ز کال کې د بهرنیو چارو د وزیر د مرستیال په توگه دند او په ۱۹۶۵ کې د بریتانیا سفیر وو. له ۱۹۵۷ تر ۱۹۵۸ پورې د پاکستان سفیر ، له ۱۹۵۸ تر ۱۹۶۳ پورې د امریکا په متحده ایالاتو کې سفیر او بیا په ۱۹۶۳ کال د پاکستان سفیر وو. هغه د داوود په رژیم کې بندي او په زندان کې ووژل شو. [57] د مصحح یادښت لېک: واضح نه شو

[58] Problemy Mira i Sotsialisma

[59] د ایران کمونیست گوند

[60] د لېکوال یادښت : د قانوني میشتې څارگرې څانگې د عملیاتي کارمندانو ډله ، د میشتې څانگې له مشر ، د هغه له مرستیالان او اسیستانتانو ، یوه امنیتي مأمور اود ډلې یو شمیر نورو غړو څخه جوړه ده چې د ایجنټانو عملیاتي دندې پرمخ بیایي. عملیاتي کارمند د څارگرې خدماتو هغه غړی دی چې نیغ په نیغه په جاسوسي چارو کې ښکیل دی ، هغه د نورو مخبرانو او جاسوسانو د کارونو د سمبالولو چارې پر مخ بیایي ، جاسوسي مالومات را ټولوي او د ایجنټانو عملیاتي اقدامات پلي کوي. د بشپړ څارگریز کار د تر سره کولو لپاره عملیاتي اقدامات باید طرح او پټ فعالیتونه باید د یوه یا د نورو په کار کې ښکیلو څارگرې خدماتي غړو له پلوه منل شوی وي ، د اړتیا په وخت کې ایجنټان ، تخنیکي عملیاتي کارمندان ، اړوند ځواکونه ټول ، موخې د ژر رسیدلو وسایلو په کار لویږي.

[61] د مصحح یادښت : پښتو د افغانستان له ملي ژبو څخه یوه ژبه ده چې د افغانستان په سویل او ختیځ کې مېشت وگړي او توکمونه پرې خبرې کوي. په افغانستان کې د پښتو ژبې د ویونکو لوی ښارونه کابل او کندهار دي. اټکل شوی دی چې په افغانستان کې د پښتنو شمیره نهه میلیونه ده [62] د مصحح یادښت : روښانه نه شوه .

[63] د لېکوال یادښت : مرکز هغه گروپه یا اصطلاح ده چې د څارگرې څانگې مرکزي کارکوونکو په اړه کارول کېدله

[64] د مصحح یادښت: لیونید ایلچ برژنیف ، د شوروي اتحاد د کمونیست گوند د مرکزي کمیټې لومړی سرکتر ۱۹۶۴ تر ۱۹۸۲ پورې

[65] د مصحح یادښت: ویل کیږي چې عبدالصمد اظهر ، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د پرچم د ډلې غړي، داوود و واژه. نوموړی په ۱۹۷۹ زکال کې د امین د دولت له پلوه ونیول شو او د ۱۹۸۰ ز کال د جنوري تر

مېاشتې پورې په زندان کې وساتل شو او په همدغه کال کې د جنوري په مېاشت کې د څارندوی (پولیس) بولندوی و ټاکل شو او د مرکزي کمیټې علی البدل غړی شو. بیا په کیوبا او هند کې د سفیر په توګه و ټاکل شو او په ۱۹۸۶ ز کال کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې اصلي غړی شو. هغه په ۱۹۸۹ ز کال کې د یوګوسلاویا سفیر و ټاکل شو او په ۱۹۹۰ ز کال کې یې پناه وغوښتله.

[66] د لېکوال یادښت: عملیاتي لېک هغه لېک دی چې له مرکزي د میشتې څارګرې څانګې له پلوه د جاسوسي کارونو په ترڅ کې د عملیاتي او یا سمبالولوپه موخې جاسوس ته ور لیږل کیږي.

د غوايي کودتا

د مسکو د لارښوونو پر بنسټ پر کال ۱۹۷۷ز، د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې د هر غړي او د ښاري او ولايتي سازمانونو د هرسکرتري لپاره پټ ځای ناستي و ټاکل شول، ورزول شول او ومنل شول. دا يو احتياطي گام وو چې که مشر گوندي "کارگران" ناڅاپه و نيول شي او يا وټکول شي نو نوي کسان به يې تشه ور ډکه کړي. په همدې ترڅ کې يوبل تاکتيک په کار ولويد او گوندي چارواکو ته غلط مالومات ورکړل شول؛ موخه دا وه چې د نويو گوندي مشرانوله ټاکلو وروسته ډنډورې خپرې او د گوند غړي دا گنگوسې ومني چې گنې د خلق ډلې "خپله ځان منحل کړی دی"

تره کي ته د شوروي اتحاد د کمونيست گوند د مرکزي کميټې د نړيوالو اړيکو د څانگې له پلوه په پرله پسې ډول پيسې ورکول کيدلې چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې نورو غړو ته څرگند نه وه. سره له دې چې امين د تره کي ډير نيردې ملگری او په بشپړ ډول ورته د ډاډ ورسپړی وو خو بيا هم امين د پيسو د ورکړې له عملياتو خبر نه وو. تره کي ته د ۱۹۷۷ز کال د مارچ په ۱۵ دیرش زره افغانۍ او ورپسې د مې د مېاشتې په ۲۵ نيټه دیرش زره او دوه سوه څلوېښت افغانۍ ورکړل شوې.

[په ۱۹۷۵ ز کال کې] داوود د ملي انقلاب د گوند بنسټ [کښيښود] او پرنورو ټولو گوندونو يې بنديز ولگاوه. [په کابل کې] ميشتې څارگرې څانگې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک مشرانو ته لارښوونه وکړه چې د داوود گوند ته دې خپل کسان ور نښاسي او د همدغه گوند د کړيو له منځه دې وړانکارې چارې ترسره کړي. تره کي ته لارښوونه وشوه چې په ډير په ځير کار وکړي او د مرکزي کميټې له نورو غړو سره دې د غونډو له نيولو څخه په کلکه ډډه وکړي.

د ۱۹۷۸ز کال د اپريل د مېاشتې په ۲۵ نېټه يو شمير گوندي چارواکي لکه تره کي، ببرک، شاه ولي او څو تنه نور ونيول شول. خو گوند لا له مخکې پر ځان ډاډه وو. د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند يوه پټه او ځمکلاندې بېړنۍ غونډه را وبلله. پريکړه وشوه چې د اپريل د مېاشتې په ۲۷ نېټه دې د سهار له پلوه کودتا پيل او دولتي واکمني دې را وپرخول شي. د کودتا د سمبالولو او تنظيم چارې د گوند غيرقانوني مرستيال ح. امين [حفيظ الله امين] [؟]، [فيجير] [1] ته وسپارل شوې. همدارنگه نوموړي بايد د تدارکاتي چارو همغږي هم ترلاس لاندې نيولي وای. د کودتا سترې او غټې چارې څلورمو او پينځلمسو زغره والو ليوگانو او کوماندو ځواکونو ته وسپارل شوې چې د کابل ښار او په ښار کې ټولې دولتي ودانۍ ونيسي. ددغو ليوگانو مرسته د هوايي او هوايي مدافعي د ځواکونو له پلوه کېدله. [ډگروال عبد] القادر [2] د هوايي او هوايي مدافعي ځواکونو مشر او د هغه مرستيال نظر محمد، د ټولو پوځي ځواکونو بولنده په غاړه درلودله.

ګلابزوی [جاسوسي نوم يې "مامد" محمد -ژ] [3] او م. رفيع [جاسوسي نوم يې "نيروز" ښايي نوروز وي-ژ] [4] دواړو په بېرته د کې چې بې مېشته څارگره څانګه د راپېښېدونکي فوق العاده حالت په اړه خبره کړه. د اپريل په ۲۶ نېټې مېشتې څارگرې څانګې د اکسپرس ټيلېګرام له لارې مرکز ته خبرور کړ. سفير پوزانوف [5] سياسي بېرو خبره او څرګنده يې کړه چې "د افغانستان خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې په غړو کې د شته خپلسرۍ له امله ددې ويري اټکل کيږي چې ښايي يو شمير ګوندي مشران له حده وتلو اقداماتو ته لاس واچوي. ښايي هغوی د اوسني دولت د خاصو جاسوسي ارګانونو [6] د پاروونکو ايډنټانو له پلوه پارول شوي وي. زموږ په اند د هيواد په اوسني اکر وکر کې ددغسې له حده وتلو اقداماتو پايلي ښايي د پرمختلونکې کارګرې ډيموکراتيکې لړې را پرځېدنه و زيږوي." دغه ټيلېګرامونه په بېرته او د ډيرلور لومړيتوب په ورکولو مرکز ته وليږل شول.

کې چې بې [مرکز] بېرته په هماغه ورځ ځواب ورکړ او په ځواب کې يې د نورو خبرو ترڅنګ وويل چې: دغه شونتوب له پامه نه شو غورځولای چې ښايي موساد [7] د خلق ډيموکراتيک ګوند پوځي څانګه ددولت پر وړاندې پارولې وي ترڅو په هيواد کې يوه سياسي چاودنه رامنځته کړي.

داسې ښکاري چې نه مېشتې څارگرې څانګې، نه سفارت او د نه مسکو مشرتابه په هيواد کې د روان اکر وکر په اړه بشپړ مالومات نه درلودل، له حالاتو څخه يې ناسمه اخيستنې کړې وه او ګوماني يې کاوه چې د کودتا هڅه به بريالۍ نه شي.

په همدې ترڅ کې په افغانستان کې د پېښو لړۍ ډيره ګړندۍ پرمخ تلله. د داؤد دولت و نړيد او ولسمشر ووژل شو. د انقلابي شوری مشرتوب امين، ډګروال [اوس بريد جنرال] عبدالقادر اود شوبلو د څلورم غنډ د لومړۍ ليو بولندوی جګړن کاوه.

انقلابي شوری خپل اقدامات له تره کي او ببرک سره پر يوه ټکي را ټول کړل. د اپريل په ۲۸ د مازديګر په څلورنيمو بجو د تره کي ځانګړې استازی [صالح] د شوروي سفارت ته ورغی چې اړيکه ټينګه کړي. نوموړي، سفارت ته په کابل کې د روان اکر وکر په تړاو مالومات ورکړل او ويې ويل چې د مقاومت وروستۍ مورچل ورمات شوی او انقلابي شوری اوس بشپړ واک په لاس کې لري. تره کي د شوروي اتحاد له سوسياليستي جمهوريتونو څخه د پاکستان او ايران د شونو بريدونو په اړه د نوي رژيم په رسميت پيژندلو لپاره د مرستې غوښتنه وکړه. په هماغه ورځ امين [د شوروي ډګر] له عملياتي مأمور سره وليدل او له هغه يې د سلا غوښتنه وکړه چې آیا د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند د مرکزي کميټې عمومي منشي تره کي دې د اپريل په ۲۹ يا د اپريل په ۳۰ د راډيو له لارې وينا ورکړي؟، آیا هغه دې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک ګوند له نامه يا يوازې د پوځي انقلابي شوری له نامه خپله وينا واوروي؟ او آیا تره کي دي يوازې د هيواد د ولسمشر په نامه و نومول شي او يا دې هم ولسمشر او هم د ګوند د عمومي منشي په توګه په يوه وخت کې ولس ته و پيژندل شي؟ امين د ځان او د خپلو ملګرو په استازيتوب له شوروي اتحاد څخه

وغوښتل چې څومره ژر چې کيږي په افغانستان کې دې نوی رژیم په رسمیت وپېژني. میشتې څارگرې څانگې په خپل گزارش کې په ټینګار وویل چې امین له شوروي اتحاد او د کمونیست ګوند له مرکزي کمیټې سره د ټینګې همکارۍ غوښتونکی دی. واکمني د تره کي، امین، ببرک او قادر په منځ کې وویشل شوه.

د اپریل د ۲۹ په ماښام پوزانوف او میشت څارگر [8] وایلیوف ګ اوسادچي (مستعار نو یې ایفګیني) [9] له تره کي سره د تاس [10] د خبري اژانس په دفتر کې ولیدل. تره کي خپل نظر داسې څرګند کړ چې که شوروي ملګروڅو کاله مخکې ده ته د داوود له رژیم سره د هراړخیزې همکارۍ او ملاتړ په اړه له تیروتنې ډکه سلا نه وای ورکړې نو د ده تر مشرۍ لاندې ګوند کولای شوی څو کاله مخکې واک تر لاسه کړي. دغه نظر د شوروي له خوا په ټینګه وغندل شو او ورته وویل شول چې په دغو تیرو کلونو کې داوود د یوه ولس غولونکي (دیماکوژیک) او بې اصوله سیاستوال په توګه را څرګند شو. حفیظ الله امین (چې جاسوسي نوم یې کاظم وو) ولس ته د راډیو له لارې وینا واوروله. هغه د نوي ځواک د ارګانونو او بیړنیو ستونزو په اړه خبرې وکړې خو له تاکتیکي اړخه یې د ګوند د مخکېنې ونډې او په دغې دروهې (دسیسې) کې یې د خپلې ونډې په اړه څه ونه ویل.

د اپریل په ۳۰ نېټه د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې سیاسي بیرو، د افغانستان د پېښې د جاج اخیستنې په تړاو غونډه وکړه. میشتې څارگرې څانگې ته د غونډې پریکړه واستول شوه. په پریکړه کې ویل شوي ول چې له امین سره دې و ګوري او د مسکو غوښتنه دې ورته وویل شي چې ولسمشر دې اعلان اوڅومره ژر چې کيږي دولت دې جوړ شي. په پریکړه کې منل شوي ول چې تره کي دې د ولسمشر په توګه اعلان شي خو دا دې ونه ویل شي چې نوموړی د ولسمشرۍ د دندې ترڅنګ د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مرکزي کمیټې عمومي منشي هم دی. دا دې په یوې بلې نیتې کې اعلان شي. همدې ته ورته لارښوونې د بهرنیو چارو د وزارت له لورې پوزانوف ته ولیږل شوې.

د اپریل له کودتا وروسته د [نور] (تره کي) نوم د [دیدوف] په نوم واړول شو. د مې د مېاشتې په ۶ د افغانستان د وسله وال ځواک وزیر الف. قادر له شوروي چارواکو څخه سلا وغوښتله: هغه کسان چې د کودتا په ترڅ کې او له هغه وروسته نیول شوي، له هغو سره په څه ډول چلند وشي؟ د هغوی شمیر له لسو زرو زیات وو او زندان ډک شوی وو او دا شمیره مخ په ډیریدو وه. د انقلابي شوری ډیرو سرتیرو ته اړتیا لیدل کیدله چې په دومره کچه ډیر بنديان وساتي. اندروپوف او [اندرې اندریو ویچ] ګرومیکو [11] دغه پوښتنه په سیاسي بیرو کې راپورته کړه. سیاسي بیرو پریکړه وکړه چې د کي جي بي يو غړی چې له قادر سره (جاسوسي نوم یې عثمان وو) له پخوا اړیکي لري کابل ته ولاړ شي او هغه ته دې له بندیانو سره د چلند په اړه لارښوونې ورکړي.

برید جنرال ل.ن. ګوریلوف د شوروي د پوځي کارپوهانو د ډلې د مشر په توګه ومنل شو. د نوي رژیم په لومړیو شپو ورځو کې د مرکز د لارښوونې پر بنسټ میشتې څارگرې څانگې فعاله اقدامات تر لاس لاندې ونيول چې د

کورنیو چارو د وزارت، د امنیتي خدماتو او د جاسوسي ضد څانگو ټول آرشیفونه تر څار او پلټنې لاندې ونیسي. د همدغو عملیاتي اقداماتو په ترڅ کې چې میشتې څارگرې څانگې د افغانستان د پوځ د جاسوسی ضد ریاست د کالخواي یا سرپرست مشر الف عباس په گډون [چې جاسوسي نوم یې "استخبارات" وو] له هغو ایجنټانو څخه کار واخیست چې د پخواني رژیم د خاصو خدماتو په څانگو کې یې لوړ دریځونه درلودل. هغوی د پاچا [12] او د داوود په ادارو کې د ایجنټانو او مخبرانو نومونه ترلاسه کړل. د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو د دفاع د وزارت د [جي آريو] [13] څانگې له میشتې څارگرې څانگې [14] څخه وغوښتل چې کابل ته نږدې دې د یوه امریکایي بنسټ په اړه مواد تر لاسه کړي، فیض آباد ته [15] څیرمه د زلزلې د پلټلو په دفتر کې جاسوسي لاسوندونه او نور توکي تر لاسه کړي. له هرې څانگې وغوښتل شول چې ترلاسه شوي توکي په خپله له ځان سره راوړي.

د مې په مېاشت کې کابل ته د شوروي د سلاکارانو د څانگو خدماتي څانگو لومړۍ ډله را ورسیدله. د هغوی مشري ل. پ. بوگدانوف (مستعار نوم دسین) کوله. د اگست په مېاشت کې د کي جي بي پلاوي د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې د نویو امنیتي ارگانونو د مرستې او د نوي رژیم د دفاع لپاره په کار پیل وکړ. د سپتامبر په مېاشت کې د افغانستان د گټې د ساتنې د ادارې [اگسا] [16] عمومي ریاست د ملي امنیت د ریاست پر ځای جوړ شو. ددغه ریاست موخه د لویديځو هیوادونو د پلاویو ادارو څارل، د امریکا د متحده ایالاتو، د ایران، د چین د ولسي جمهوریت او د پاکستان د سفارتونو څارل، په هیواد کې د عمومي دښمن [17] پر وړاندې د کړۍ راتنگول، په لویديځو اهدافو او د هغوی په ودانیو او د کورنیو دښمنانو په لیکو کې تخنیکي نفوذ وو.

د اندروپوف د لارښوونې پر بنسټ د میشتې څارگرې څانگې یو شمیر غړي امین ته ور وپیژندل شول: میشت څارگر وي جي اوسادجي [18] چې په سفارت کې سلاکار وو، پ.س. گولیوانوف [19] دویم سکرتر، ډگرمن س گ باختورین [20] امنیتي مأمور او ی. ل. کوخته [21] لومړی سکرتر.

د کي جي بي د پلاوي مشر ډگروال بوگدانوف [22] امین ته څرگنده کړه چې د اپریل له انقلابه مخکې د یو شمیر د پوهې وړ لاملونو پر بنسټ د کي جي بي مأمورینو د شوروي اتحاد د دولت امرونه تر سره کول چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند له مشرتابه سره پټې اړیکې وساتي. د کي جي بي مأمورین اوس په داسې چارو کې بوخت شوي چې د شوروي اتحاد او د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت پر ضد د لویديځو هیوادونو د څارگرو څانگو پر پرمختگونو د پای ټکی کښېږدي. د مې د میاشتې له پیله، میشتې څارگرې څانگې د کورنیو چارو له وزیر نور احمد نور، د پولیسو او ژاندارم له مشر او د ملي امنیت د ریاست له مشر اسدالله او په خپله له امین سره اړیکي وساتلې او هڅه دا وه چې د کورنیو چارو په وزارت کې له لویديځو سلاکارانو څخه خلاصون و مومي.

امین او تره کي ومنله چې هغوی به سوکه سوکه د جرمني سلاکارانو پر ځای شوروي سلاکاران او کارپوهان د هغوی د کاري قرارداد تر پای پورې ، ځای پرځای کړي. د نوامبر په مېاشت کې کي جي بي د تره کي کور وپلاټه او هلته يې د اوریدلو استخباراتي وسایل ځای پرځال کړل. هېڅ شکمن شی ونه موندل شو .

مېشتې څارگرې څانگې ، د [۱۹۷۸ز کال] د جولای په مېاشت کې مرکز ته غوړ بوځونکی خبر ورکړ او ټینګار يې کاوه چې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه په منځ کې شخړه راپورته شوې چې له مخې به يې نه یوازې د مشرتابه ډله له یو بل څخه جلا شي بلکه د ګوند پر کښتنیو پوړیو به هم اغیزه وشیندي. تره کي او امین د ښي لاسو مرتجعینو پر وړاندې د خپلو غچ اخیستونو لړۍ بشپړه کړې وه او اوس يې مخ فعالو پرچميانو ته اړولی وو. هغوی د پرچميانو پروړاندې له لومړني منل شوي ډیموکراتیک چلند څخه لاس پر سرشول اود پرچميانو پرضد يې رښتونی ترهګري پیل کړه. گزارش ټینګار کاوه چې د پرچميانو خپل اوځورول کولای شي ډیرې بوږونکي پایلې را وزیروي او که دوام ومومي ښايي د دواړو ډلو ترمنځ جګړه پیل شي او ان د کورنۍ جګړې لامل کیدای شي .

د ببرک پلویانو شوروي استازي قانع کړي ول چې " یوازې د شوروي اتحاد د کمونیست ګوند د مرکزي کمیټې مشرتابه کولای شي پرځنګلي اپورتونیستانو اغیزه وشیندي او دې ته يې اړ کړي چې د پرچم د ډلې پر وړاندې خپل چال چلند ته بدلون ورکړي." له یوې خوا د تره کي او امین ترمنځ ناندري او له بلې خوا د پرچم د مشرانو نارندۍ سیاسي ډګر د دښمنیو او سیالیو (انتاګونیسم) په ډک چاپیریال اړولای وو. د ګوند د غړو په منځ کې منفي ګنګوسې خپرې شوې چې تره کی د سي آی اې او کي جي بي ایجنټ دی او امین د امریکا یو پټ څارګر مأمور دی چې تر ډیر ژورپوښن لاندې پټ شوی دی. ګنګوسو ټینګار کاوه چې تره کي د شوروي اتحاد سوسیالیستي جمهوریتونو ته غوړه مالي کوله چې ورڅخه پراخه اقتصادي مرسته تر لاسه کړي ، خپل دریځ پیاوړی کړی او له هغه وروسته د لویدیځو پالو اوارتجاعی مسلمانانو خوا ته مخ واوړي. امین د تره کي له بشپړ ډاډه څخه خوندونه اخیستل. په پای کې تره کي يې له واکه لیري کړ ، د تره کي ته له پالیالو وزیرانو سره یو شو [او ویل شوي ول چې] د افغانستان د سیاست مخه به لویدیځ ته اړوي .

دواړو ډلو د دولتي ځواک او دریځ د ترلاسه کولو لپاره له یو بل سره لاس او ګریوان وې. د تره کي ملاتړو ډګر یو ووړ. ببرک له واکه لیرې او وشړل شو. هغه د [۱۹۷۸ز کال د جولای په مېاشت کې] چکوسلواکیا ته د سفیر په توګه وټاکل شو. په ګوند او دولتي څانګو کې تصفیې ، دروهې (دسیسې) ، نیونې او ځورونې راپیل شوې. قرنطین ځایونه او زندانونه تر خولو ډک او بشري حقونه تر پښو لاندې شول. دا ټول د انقلاب تر نامه لاندې تر سره شول او هیله يې کوله چې انقلاب به وده او ټینګښت و مومي. له حده وتلې غوړه مالي ، پرله پسې اغراق او ستاینې د امین او تره کي د سیاستونو په نورمونو واوښتل. د شخصي ګټو په موخې د ګوند تاریخ له کودتا مخکې او له کودتا وروسته له سره تر پایه په تحریف او تزویر ولیکل شو. د هیواد په ژوند کې د ګوند او د ګوند د مشرانو دریځ او ونډه په برلاس کړه شوه. لاسوندونه ، مقالې او لیکونه له سره ولیکل شول او ټول يې په بله بڼه واړول شول. د حقیقي او قانوني

بنسټونو پرځای شخصي او عقیدتي اړیکو قانون چلاوه. د خپلویو اړیکو [نیپوټیسم]، په ګوندي کړۍ له یوې ډلې بلې ډلې ته اوښتګ او ګوندي کسانو ته خدمتونو د هر څه ځای نیولی وو او تر هر څه ډیر اړین بلل کیدل.

د چارو دریځونه (مقام) او د واکمنتوب کچه، لارښود ته د پالیالۍ (وفا) د کچې په پرتله ورکول کېدل. ملي شتمني لوټ شوه. د سیاسي ژوندانه په هینداره کې د بې ځایو او بې بنسټو تورو لګول اوږد ویل په مخ په ودې توګه په راڅرګندیدا شول. درانده او سپیڅلي کسان د پولیسو د سرتګونې د لومو بدمرغه ښکار ول. ټول هیواد د ډله ییزو ځورونو په یوې حجرې بدل شوی وو. وګړي پرته له پلټنواو نیاو(عدل) اعدامیدل. د رژیم او ولس تر منځ د بیلټون یو لویه ژوره کرښه رامنځته شوه، رژیم پر ځواک، امنیتي ارګانونو، پولیسو او وسله وال ځواک ډډه لګوله. رژیم له هر چا او هر چیري مطلقه ستریتیتونه (انقیاد) غوښتله. هر ډول لنډه غر، سپین سترګي، مجرمین او په شکمنۍ تورو شوي کسان د ټولنې د اوبو سر ته را وختل. د سرتګونو ارګانونو مشرانو کټ مټ د ونډیمارو (جلادانو) تېرګیو ته ورته ول.

میشته څارګره څانګه پوه شوه چې د افغانستان د ډیموکراتیک جمهوریت مشرتابه ونه شو کولای د هیواد د بیړنیو سیاسي او اقتصادي ستونزو لپاره چې ټولنه ورسره مخامخ ده د لارې د حل د موندلو وړتیا له ځانه څرګنده کړي او د هیواد د ټینګښت لپاره یې ونه شوکولای له شته امکاناتو څخه ګټه پورته کړي. د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په منځ کې کورنۍ شخړې او دسسیه جوړول د لوی ښویدونکې خنډ په توګه پاتې شوی وو او دغه لامل د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند مخه نیوله چې د مارکسیسم ډ لنینیزم پرلارښودیزو بنسټونو ولاړ په یو لوی سیاسي بنسټ را واورې. دغه سیاسي بنسټ باید د افغان ټولنې د پرمخ بیولو او د سازماني او ایډیالوژیک ځواک د بیا راژوندي کولو لپاره په یوه ځواک اوښتای وای. خو ددې په بدل کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند دداسې یوه بدلیدونکي بنسټ لړۍ را پیل کړه چې ګوند د شمیر څرګندو کسانو د یوې ځانګړې ډلې په لاس کې پریوت چې یوازې خپل لارښود مشر ته پالیاله ول، دغه کسان له یو بل سره د کورنیو اړیکو، ګډو ګټو او د ځان غټاوي او په واک کې د پاتې کیدلو پر بنسټ تړل شوي ول. میشتې څارګرې ځانګې خپلې عملیاتي اړیکې د دواړو ډلو له ټولو مهمواستازو سره وساتلې. دغو کسانو په ګوند، دولتي ادارو، رسنیو او ټولنیزو ټولنو کې کیلیدي دریځونه درلودل. هغوی د شوروي اتحاد استازو ته دغه ګروپینه یا اصطلاح له غوږونو ورتیروله: "په طبقاتي شخړه کې وسله په لاس ملګري" [23]

د ۱۹۷۸ز کال د مې د مېاشتې په ۴ نېټې برژنیف ته د افغانستان په ډیموکراتیک جمهوریت کې د فعالو جاسوسانو په اړه خبر ورکړ شو. هغه لارښوونه وکړه چې له ایجنټانو سره دې هرډول کارې په پرله پسې او پټه توګه دوام ومومي. [24]

پرچمي سرچينو څرگنده کړه چې د دولت او گوند فعالين له هغو کسانو څخه ډک ول چې په تيرو وختونو کې يې ځانونه د گواښ په لومو کې اچولي ول. گوندي تشکيلات له منځه يووړل شول ځکه اوسني واکمنان په بلې ايډيالوژۍ گروهن دي او بده اخيستنه له حده وتلې وه. [باريس س] ايوانوف [25]، بوگدانوف [26] او گوريلوف [27] هم ومنله چې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند مشرتابه خپلې هڅې د گوند پر کورنيو شخړو راټولې کړي او په عمل کې غواړي د پرچم د ډلې تېر ورتول کړي او د انقلاب د رښتوني دښمن په اړه يې له ځانه لنډ ليد را څرگند کړی دی.

د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مرکزي کميټې غړي محمود بريالي [جاسوسي نوم يې "شير"] او د ببرک کارمل تربرور [بريالی د کارمل کشر ورور وو ❖ ژ] په مسکو کې د کي جي بي له کارمند اي آې نيکراسوف [28] سره وليدل او له هغه يې غوښتنه وکړه چې دی دې د شوروي اتحاد د کمونيست گوند د مرکزي کميټې له يوه غړي سره مخامخ کړي. هغه غوښتل شوروي چارواکو ته په هيواد کې د روان اکروکر انځور ورکړي.

بريالي وويل چې زه نه پوهېږم ولې د خلق ډله تل شوروي ته په خپله ليکنو کې خپله ډله د مخکښ ډيموکراتيک گوند په توگه څرگندوي حال دا چې ډير لږ د پرچم د ډلې نوم اخيستل کېږي. رښتوني کمونيستان خو ټول د پرچم په گوند [ډلې ❖ ژ] کې راټول شوي او د شوروي اتحاد د کمونيست گوند مرکزي کميټه اشتباه کوي چې د خلق په ډلې دومره ډډه لگوي. د انقلاب رښتوني الهام ورکونکي او سمبالوونکي پرچميان او په پوځ کې د هغوی ملاتړ وسله وال ځواکونه دي.

خو د خلق ډلې د توطئې او دسيسې له لارې په ټولې واکمنۍ منگولې ښخې کړې هغوي پوځ تورن کړی او خپل ملاتړ کسان يې په پوځ کې ځای پرځای کړي دي. د پوځ له تصفيې وروسته د پرچم د تېر راټولو ته يې ملا وتړله چې په مرکزي کميټې کې يې ۱۹ ❖ ۲۰ څوکۍ درلودلې. تره کي په شخصي توگه پريکړه وکړه چې ټول ۱۹ واړه پرچميان له څوکیو راکښته او بهر ته يې د سفيرانو په توگه وليږي. ببرک چکوسلواکيا ته، دی (بريالی) په خپله پاکستان ته، نور احمد نور واشنگتن ته، وکیل لندن ته او اناهيتا بلگراد ته. امين دوی ته ويلي ول چې د تره کي پريکړه دې پرته له پوښتنې پلې شي. که څوک له دغې پريکړې سرغړونه وکړي نو هماغسې چې ستالين خپل کسان وېشتلي ول له دوی سره به هم ورته چال چلند وشي. کله چې بريالي گوتنيونه کړې وه چې هر انقلاب خپلې ځانگړتياوې لري او دوی دې ته اړ نه دي چې په ښځو سترگو هغه څه وکړي چې ستالين د شوروي اتحاد له سوسياليستي جمهوريتونو سره کړي ول خو په پای کې شوروي ملگرو په خپله، ستالين د هغه د جرمونو پر بنسټ محکوم کړ خو امين، بريالي ته بيرته په ځواب کې د يوه ملگري په توگه اخطار ورکړ؛ که نه د خپل برخليک په اړه دې په خپله پريکړه ونيسي.

کورنۍ شخړې له جدي پايلو سره ملگرې وې. هغه کسان چې د شوروي اتحاد مطلق، صادق او رښتوني ملگري دي محکمه کېږي. شوروي ملگرو ته ښايي چې ددوی ساتنه وکړي. داسې ښکاري چې د شوروي سوسياليستي

جمهوريتونو اتحاد لا تر اوسه د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د مشرتابه او د وسله وال ځواک د غورځولو تر شا ولاړدی؛ د شوروي اتحاد سوسياليستي جمهوريتونه دې اوس مخکې له دې چې ډیر ځنډ شوی وي خپل افغان ملگري په سمه لار روان کړي. که په دغې لړۍ کې ځنډ رامنځته شي نوښايي د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند پر هغه لاره ودرومي چې د چين کمونيست گوند پرې تللی وو او پایله به يې خپله په خپله د گوند پر پرځېدنې راواوړي.

په اسلام آباد کې میشت څارگر بي. ن. باتريایف ته خبر ورکړل شو چې بريالی په اسلام آباد کې د افغانستان د سفير په توگه ټاکل شوی دی. باتريایف ته لارښوونه وشوه چې بريالي ته په ډيپلوماتيکو چارو، د سفير ددندو په اړه ښوونه وکړي او موخه دا وه چې هغه له رواني اړخه له هغې څاه راوباسي چې پر خپل دولت گوته نيسي، او له رواني اړخه دې بريالی له هغه دريځه را وباسي چې ډله يې د خپل هیواد له سفارتي دريځونو سره مخالفه ده خو دی په ټول وجدان ددې وړتيا لري چې په درنښت او ویاړ هغه دولتي دندې سرته ورسوي چې له ده غوښتل شوي دي.

بريالي ته ور څرگنده شوه چې د خلق او پرچم د ډلو ترمنځ اصولي توپیر له اړه شتون نه لري. د پرچم د ډلې پخواني مشران چې د کار لپاره دباندي لېږل شوي دي بيا به هم ټينگ لينينستان وي، سوسياليزم او د افغانستان پرمختگ ته به پاليله پاتې شي.

باتريایف ته وويل شول چې که بريالی د تره کي په اړه ټينگې گوتنيونې وکړي نو د بريالي د هېڅ ډول گوتڅنډې ملاتړ دې ونه کړي او وړانديز دې وکړي چې د افغانستان د ولس د گټو په پام کې نيولوسره دې د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند پياوړي کولو ته ټينگه پاملرنه وشي. د ببرک پلويانو د شوروي له استازو سره د خبرو په ترڅ کې د خلق د ډلې پر اشتباه ډک دريځ ټينگار وکړ چې په هیواد کې د اوضاع د کنترول په لټه کې نه ده او ډله يوازې له پرچميانو سره په شخړو کې لاس او گريوان ده او د افغانستان په ډيموکراتيک جمهوريت کې روان اکر وکر به په نېرېدې راتلونکې کې په شونې توگه د ورانې پر لور و درومي. " زموږ له انده دغسې مالومات ذهني دي او يوازې د ببرک د پلويانو د دريځ څرگندونه کوي. ددغو شخړو په تړاو دې له خبرو اترو ډډه وشي او هېڅوک دې ځان د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند په روانو کورنيو شخړو کې ښکيل نه کړي ".

د ۱۹۷۸ز کال د جون په مېاشت کې بريالي [جاسوسي نوم يې 'شير'] په نه ستړي کېدونکې توگه د اړيکو [جاسوسي اړيکو] هغسې چې پورته په لمنليک کې ورته نغوته وشوه] د بيا راټينگولو ته ليوالتيا وښودله او ځان يې [ميشټې څارگرې څانگې ته] ژا گټور ښکاره کړ.

د سپتامبر په مېاشت کې د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو سفيرته د بهرنيو چارو له پلوه لارښوونه وشوه چې که د افغانستان ډيموکراتيک جمهوريت سفيرورسره د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د روانې کورنۍ

شخړې په اړه سره خبرې وکړي نو دې دې په ځواب کې دومره ورته ووايي چې دا د افغانستان کورنۍ سکالو ده. که د افغانستان دیموکراتیک جمهوریت سفیر نه غواړي چې بیرته خپل هیواد ته شتون شي نو دا دې له غوږونو ور تیره شي چې د شوروي اتحاد په سوسیالیستي جمهوریتونو کې نه شي کولای پناه واخلي .

د [کي جي بي] میشتې څانګې هم باید خپل غبرګون په ورته ډول ښودلای وای. کله چې له باترایف سره د بریالي غونډه وشوه نو له بریالي څخه د سیاسي پناه په اړه په غیرمستقیم ډول پوښتنه وشوه او هغه په ډیرې ځیرکۍ رد کړه. سفیر وویل چې هغه به کابل ته ستون نه شي او له باترایف څخه یې وغوښتل چې شوروي مشرانو ته دې ووايي چې له ټولو شخړو او ستونزو سره سره هغه به یو ټینګ ، پوخ کمونیست او تل به د شوروي اتحاد د یوه پالیاله ملګري په توګه پاتې شي .

بریالی ببرک کارمل ته چکوسلواکيا ته ولاړ. له هغه وروسته ماسکو ته راغی او د نیکراسوف آپارتمان ته یې تلفون وکړ. هغه وویل چې پرچمیان په ډیر بوږنونکي حالت کې دي ، اکر وکر غم لری دی او ټول ملګري یې له مرګ سره مخامخ دي. هغه په سوالګرۍ د بیرنیو اقداماتو غوښتنه کوله چې ببرک او د هغه ملګري دې وژغورل شي .

"د بشریت په نامه ! موږ وژغورئ! د بشریت په نامه ! موږ وژغورئ!" هغه دا خبره په څو څو ځله تکرار کړه او په هر ځل یې په سلګیو سلګیو ژړل. "زه نه پوهیږم چې څه وکړم. زه هېڅ شی په لاس کې نه لرم چې په خپله یې وکړم. زموږ یوازینې او ټوله هیله شوروي ملګري دي. زه له ببرک څخه لیک لرم خو نه پوهیږم چې دغه لیک چاته ورکړم."

دغه خبرې سولوسوف [29] او پونیماریف [30] ته گزارش ورکړل شوې. هغوی لارښوونه وکړه چې بریالی دې د مرکزي کمیټې د نړیوالو اړیکو څانګې ته را وبلل شي. الف. گ پولیاکوف [31] له هغه سره خبرې وکړې. اولیانوفسکي [32] له هغه سره د خبرو اترو له کولو ډډه وکړه .

بریالي ګوتڅنډنه وکړه چې د شوروي اتحاد په دریځ او چال چلند نه پوهیږي تر زنې لاندې یې رښتوني او پالیاله کمونیستان په فزیکي ډول له منځه وړل کیږي. هغه په پوزانوف تور ولګاوه چې د هیواد په اړه شوروي چارواکو ته غلط مالومات ورکوي. پوزانوف د جایزو او ستاینو لپاره د زرګونو رښتونو کمونیستانو ژوند د مرګ له ګواښ سره مخامخ کړ. بریالي پوښتنه وکړه چې ولې ماسکواوس ما ته دا سلا را کوي چې خپله پریکړه په خپله ونیسم چې آیا کابل ته ولاړ سم که نه ، ځکه زه نه پوهیږم چې اوس هلته څه تیرېږي. پخوا خو به ماته شوروي ملګرو لارښوونې کولې چې څه وکړم او هېڅکله مې له لارښوونوسرغړونه نه ده کړې. بریالي په هیواد کې د روان اکروکر په اړه د ببرک لیدبڼه څرګنده کړه. ببرک په ځانګړې توګه له پوزانوف څخه خوا بډی وو.

"هغه (ببرک) هم سفیر او هم کمونیست دی. په داسې شپو ورځو کې پرچمیانو پریکړه کړې چې انقلابي شرایط له بده بد تر نه کړي. خو له دغه دریځ څخه دې د تسلیمۍ اخیستنه ونه شي." په راتلونکې یوه نیمه مېاشت کې به په افغانستان کې د اکر وکر لړۍ هغې خوا ته و درومي چې پایله به یې تره کي ته ښه نه وي . له دولت څخه د

ناخوښيو او نارضايتيو لمنه چې لړۍ يې اوس مخ په پراخيدلو ده لا پسې پراخه شي. د خوښيو او چرچو وخت ولاړ. اوس پر تره کي د گوتنيونو او بريدونو وار راغلی دی .

کي جي بي او ميشتې څارگرې څانگې هم دغو تيروتنو ته پام را وگرځاوو. د تره کي او امين تر مشرۍ لاندې د افغانستان خلق ډيموکراتيک گوند د شوروي اتحاد د مرکزي کميټې سلا او هيلو ته يې نور غوږ نه نيو ، شوروي ټينگار کاوه چې ټول افغان ډيموکراتيک ځواکونه دې يو موټی شي او د هيواد په رغاونه دې کې کارنده ونډه واخلي. په سياسي کړيو کې ويل کيدل چې د افغانستان په ډيموکراتيک جمهوريت او د افغانستان د خلق په ډيموکراتيک گوند کې چې امين د پرچميانو پروړاندې د شخړو اور ته لمن وهي او پر يو شمير خلقيانو گوتنيونې کوي غواړي د گوند په مخکښو پوړيو ، پوځ او دولت کې خپل دريځ لا پياوړی کړی. د امين شخصي کړنو او چال چلند ته په کتنې ويل کيدل چې امين به په نيردې راتلونکې کې د تره کي او د هغه د نيردې ملگرو پرضد ورته سرټکونکي گامونه اوچت کړي.

د ۱۹۷۸ز کال د مې د مېاشتې په وروستيو کې د [تره کي او امين] او د ماسکو او پوځي اتشې تر منځ د بيلتون نښې را برنډې شوې. د افغانستان پوځي اتشې [خاميل/ کامل طره باز] [33] او د هغه مرستيال کابل ته د ستندولو پرځای غوښتل لويديځ ته ولاړ شي. تره کي امر وکړ چې هغوی دې د نيول شويو کسانو د بدرگه تر څار لاندې بيرته پلازمينې ته راستانه کړای شي. امين وويل چې هغوی دې پرېښودل شي چې اورپا ته ولاړ شي ځکه هغه پوهيده " که هغوی بيرته افغانستان ته راستانه شي ، چارواکي به هغوی ونيسي او د هغوی د برخليک په اړه به په خپله خوښه پريکړه وکړي "

مخکې له دې چې پونومارييف [34] کابل ته غير رسمي سفر وکړي ، امين او تره کي بېړندويه (عجول) اقدامات تر لاس لاندې ونيول چې له مخې يې د ځواک لپاره د توانيزو (پوتنسيال - بالفعله) سيالانو لمنه ور ټوله کړي. په گوند کې د شخصي سيالانو او تر ځمکلاندې سر ټکونکي اقدامات او ډله ييزې نيونې پيل شوې. د تره کي پر يوه شخصي دښمن م. الف اکبر [35] تورولگول چې شو د سي آې اې لپاره يې کار کاوه. د اپريل له کودتا وروسته په لومړيو څو مياشتو کې اوه ويشت دروهې (دسيسې) افشا شوې. د اگست په ۱۵ ستر درستيز شاه پور [36] و نيول شو. د اگست په ۱۷ د نورو وزيرانو او رسمي چارواکو له نيولو وروسته د [افغانستان د ډيموکراتيک جمهوريت] ددفاع وزير ع. قادر ونيول شو. د دې لپاره چې واک پر يوې ستنې ددوی په لاسونو کې را ټول شوی وي نو د ناوړو کسانو له لاسه د خلاصون په لاره کې د امين او تره کي تگلارې لا په روښانه ډول په را څرگنديدا شوې. په افغانستان کې انجيلر کېدله چې د شوروي اتحاد سوسياليستي جمهوريتونه په هيواد کې له دولت سره مرسته کوي او د واک له کړيو څخه د شوروي اتحاد د ټينگو ملاتړو د له منځه وړلو لړۍ نه دروي نو دا په حقيقت کې هغه يوازينې خيانت دی چې شوروي يې له دوی سره کوي. غټه بيلگه يې قادر وو چې د ۱۹۷۳ او ۱۹۷۸ ز کال په کودتا گانو کې يې پخه ونډه لوبولې وه .

تره کي امر کړی وو چې نیول شوې کسان دې په ځانگړي زندان کې وساتل شي. د هغوی له ځای ځایگي څخه دې یوازې یوه کوشنۍ کړۍ خبره وي. هغه سفیر پوزانوف ته وویل چې: "د هغوی گڼ شمیرد ځان وژنې پولې ته نږدې شوي دي. "هدایت" خو لا وختې ځان وژلی وو. دسیسه گر نه غواړي چې نوي حقایق افشا کړي او ملا یې تړلې چې حقایق پټ وساتي. قادر تر اوسه اعتراف نه دی کړی خو خپلې څو تیروتنې یې منلي دي. اوس دې وار دی چې سیاسي مشرتابه ته ددسیسې له مخې ځادر ليري شي او څرگنده شي چې د قادر او شاه پور تر شا څوک ولاړ دي. موږ ډاډ لرو چې ددغه کار د سمبالولو وسه لرو".

شاه پور په ډیر بد رواني حالت کې وو. هغه تل ژړل او غوښتل یې چې ژر تر ژره دې په ډزو ووژل شي. کې چې بي ته ددولت د څارگرۍ ضد ادارې مشر عزیز، په محرم ډول وویل چې پلټنې یوازې له هغو کسانو څخه کیدلې چې تورن سړي د لاسوندونو ورکړې ته چمتوالی ښوده. پاتې کسان په ډزو ووژل شول. د خمیني [37] لارویان او د اخوان المسلمین [38] د ډلو غړي باید په یو ځل وژل شوي وي.

د ۱۹۷۸ ز کال د مې په مېاشت کې د بلخ ولایت ۹۰۰ [ننه سوه تنه] اوسیدونکي د افغانستان د خلق ډیموکراتیک گوند د ولایتي کمیټې د لومړي منشي عبدالله احد [اوموسي] [39] په امر د غوايي د انقلاب د دښمنانو په تور ونیول شول. هغوی د ولایت مرکز د مزارشریف زندان ته واچول شول. یو کمیسیون وټاکل شو چې د ددغو کسانو د انقلاب ضد کړه وړه و پلټي. هغوی تر بورنووونکو وهلو، ټکولو او ځورولو لاندې ونیول شول. د جون په نیمایي کې له کابل څخه امر راوړسید چې ټول نیول شوي کسان دې پلازمېنې کابل ته واستول شي. د کسانو د شمیرلو په وخت کې وموندل شوه چې د نیول شویو کسانو شمیر لږ شوی دی. هره شپه له ۵۰ تر ۶۰ تنو پورې په مزار کې میشتې د اتلسمې فرقې له پلوه په ډزو وژل کېدل. هغوی چې خوشېږي وروسته وژل کېدل او ایستل کیدل چې خپل قبر په خپل لاس وکیندي. د نیول شویو کسانو په اړوند هېڅ ډول لاسوندونه نه ول، خو د هغوی د اعاشې د لاسوند له مخې څرگندیدې چې د نیول شویو کسانو شمیره په ورځنۍ توگه له ۳۰ تر ۷۰ تنو پورې لږ شوې ده. د زندان ادارې وویل چې نیول شوي نارینه د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو د اورال [40] او سابریا [41] سیمو ته د شاقه کارونو لپاره لیږل شوي دي.

د وژل شویو کسانو خپلوانو ته پارسلونه را ورسیدل. په پارسلونو کې گڼ شمیر توکي ول لکه صابون چې په هغه کې پټ لیک ځای پرځای شوی وو او په لېک کې د شاقه کارونو بڼه ویل شوې وه. [42]

تره کي پوزانوف ته د یوې دولتي ضد دروهې په اړه چې د ۱۹۷۸ ز کال په اگست کې افشا شوې وه خبر ورکړ. چین، د امریکا متحده ایالات، ایران، پاکستان، سعودي عربستان او د جرمني فدرالي جمهوریت په کې ښکېل گڼل شوي ول [له متن څخه څلور ټکي ورک دي]. دروهه جوړونکو پلان درلود چې امین او تره کي له منځه یوسي او نوې دولتي مشرتابه غوره کړي. د وسله والو ځواکونو پخوانی ستر درستیز شاه پور او د جمهوریت روغتون رئیس م. ع. اکبر

چې مخکې نیول شوي ول د دغه پلان مخ لوڅ کړی وو. امین وویل: "زموږ چارواکو اوس له دغونیول شویو کسانو څخه اعترافات اخیستي دي،" هغه زیاته کړه: "ګوند په دې بریالی نه شو چې له قادر څخه یو رښتونی مارکسیست لیننیست جوړ کړي، هغه تر هرې منفي اغیزې لاندې راته".

پوزانو ف له امین سره ومنله چې: "دا زموږ تیر وتنه وه، پوزانو ف مسکو ته وویل چې "زموږ له انده قادر له سیاسي اړخه نه وو پوخ شوی. هغه هر هوس ته غاړه ټیټوله او احمق وو. سفیر د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند د مشرتابه پورته شوي ګامونه د دغو ټکیوپه ویلو سم وبلل "چې د سفارت له انده پورته شوي ګامونه به د انقلابي دولت پایښت او ستنې پیاوړې کړي او په افغانستان کې به د ګوند او وسله والو ځواکونو اغیزې لا پسې غښتلې کړي." امین پوزانو ف او وي اي خزاروف ته ډاډ ورکړ چې دی تل خوښ دی چې له خپلو شوروي ملګرو سره سلا کوي او خوښ په دې دی چې له پرچميانو سره د شخړې په اړه د شوروي اتحاد کمونیست ګوند پوهیدنه او جاج کټ مټ په هاغه ډول دی چې بلشویکانو له مینشپویکانو سره درلودله.

تره کي د خپلو سیالانو کمبله ورتوله کړه خپلې اغیزې یې پیاوړې کړې او هڅه یې وکړه چې د ولس په منځ کې منلی او مخور دریځ و مومي. د همدغې موخې د تر سره کولو لپاره هغه د جمعې د لمانځه لپاره جومات ته ولاړ. د هغه راډیويي ویناوې تل په بسم الله الرحمن الرحيم پیلیدلې.

د کی جي بي د میشتې څارگرې څانګې د اټکلنې پر بنسټ د غوايي د کودتا د پیل په شپو ورځو کې په وسله وال ځواک کې د پرچم د ډلې ۵۰۰ تنه غړي او ۱۲۰۰ تنه د پرچم د ډلې ملاتړ یا مینه وال ول. همدې ته ورته خلقيانو ۴۷۰ تنه غړي او ۱۱۰۰ تنه ملاتړي مېنه وال درلودل. د ټولنې د ملکي وګړو په منځ کې ۵۵۰۰ پرچميان او څو سوه تنه خلقيان ول.

د ۱۹۷۹ز کال د جون په مېاشت کې د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول غړي د ملکي وګړو په منځ کې ۱۴۰۰۰ تنه او په وسله وال ځواک کې ۳۰۰۰ تنه ول. د ګوند ټول ځواک د تره کي او امین په لاسونو کې را ټول شوی وو او نه یې غوښتل چې په هیواد کې د ډله ییزواک چلولو تګلاره را خپله کړي. هغوی د ګوند د صلاحیت کچه راتپه کړه اود انقلابي شوری، د مرکزي کمیټې او د وزیرانو هر ډول نوښت یې په ټپه و دراوه. هغوی د ګوند او د دولت د جوړولو په ژوند کې د مارکسیزم **؟** لیننیزم ټولو پر نسیپونو ته شا کړه. د تره کي **؟** امین سیاسي **؟** گروهنیزې تګلارې د هر څه ځای ونيو. ان مخکې له دې، میشتې څارگرې څانګې ته پته ولګېدله چې امین، تره کي له لینن سره پرتله کاوه، د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند ټول تاریخ منحرفه شوی وو او ویل کیدل چې د ۱۹۷۸ز کال د اپریل د ۲۷ او ۲۸ پیښې د انقلاب لپاره د یوه مډل په توګه بلل کیدلې. د کی جي بي د پلاوي لپاره په یوې مېلمستیا کې چې مشري یې د کي جي بي لومړي او لوی مشر وي. الف. کریچوف [43] کوله، تره کي په افغانستان کې د غوايي انقلاب په روسیه کې د اکتوبر له انقلاب سره په دې ډول په پرتله ییز ډول وټاړه: ځواک په بیره د

ګوند لاس ته ورغی؛ د ګوند په کورني ژوند کې بلشویکانو، د منشیویکانو او سوسیالیستو انقلابیونو پروړاندې جګړه کوله او په افغانستان کې هغوی د یوه یو موتي ګوند له لارې هڅه کوله.

هغه وویل "موږ په یو شمیر سوسیالیستو هیوادونو کې د څو ګوندیز سیستم درناوی کوو، خو موږ غوره بولو چې د شوروي اتحاد د سوسیالستي جمهوریتونو د بیلګې پر لاره ګام کېږدو. هغه څه چې اوس په افغانستان کې پیل شوي دې په حقیقت کې د پرولتاریا د دیکتاتورۍ پیل او د شوروي اتحاد د مېل پر بنسټ ولاړ دي."

وروسته د ۱۹۸۱ ز کال د جنورۍ په مېاشت کې میشتې څارګرې څانګې مرکز ته ولیکل چې د خلق د ډلې یو شمیر غړي بیا غواړي د تره کي د شخصیت او د افغانستان د خلق ډیموکراتیک ګوند په بنسټ ایښودلو کې د هغه د ونډې په اړه ډوزو (مبالغو) ته دوام ورکړي. [44]

په پوځ کې ګنګوسې خپرې شوې چې پرچميانو په مؤقت ډول کنترول په لاس کې نیولی دي، هغوی د بولندویانو امرونه سبوتاژوي او د دولت په وړاندې یې کمپاین پیل کړی دي. ببرک د خپلو شوروي ملګرو د دریځ له ویرې، د تره کي پر ضد له خبرو کولو ویریده. له شورویانو سره د تره کي خبرو اترو څرګنده کړه چې شورویان د ګوند د ستونزو په اړه د یوې څرګندې لیکې منلو ته چمتو نه دي ځکه چې د اکر وکر له روان بهیر څخه یې روڼ انځور نه درلود. ګڼ شمیر وختونه سلا ګانې له اروپيچه (تناقضه) ډکې وې.

کي جي بي څو ځله د خپل استازي له لارې له امین څخه چې د دولت او امنیتي ارګانونو واک یې په لاس کې درلود وغوښتل چې د یو شمیر کسانو په اړه دې عدلي څارنه بنده کړي، د هغوی له نومونو څخه دې د هر ډول سیاسي شکمنۍ تورونه پاک کړي او د کې جي بي څو تنه ایجنټان او د ډاډ وړد اړیکو لرونکي کسان دې چې د چارواکو له پلوه پرې د دولتي ضد فعالیتونو تورلګول شوی دي، خوشې کړي. امین ته وویل شول چې لاندینیو کسانو د شوروي د کي جي بي استخباراتو لپاره ګټور کارونه تر سره کړي دي او په افغانستان کې یې د ډیموکراتیک انقلاب په لړۍ او د شوروي او افغان ولسونو د دوستۍ په ټینګښت کې پخه ونډه لوبولې ده. امین ته په دغه وړاندیز کې ددغو کسانو نومونه ول:

د داؤود د رژیم د سر وزیر مرستیال ح. شرق، [45]

د کورنیو چارو د پولیس او ژاندارم پخوانی مشر صمد اظهر،

د انقلابي شوری پخوانی غړی او د ټولنیزو ګټو / فوائد عامي پخوانی وزیر [46] محمد [47] رفیع [48]،

د سوداګرۍ د وزیر پخوانی مرستیال عبدالسلام،

د دفاع وزیر قادر او یو شمیر ډیر نور.

دغسې يوې غوښتنې ته په ځواب کې د امين په استازيتوب د ملي امنيت عمومي مشر اسدالله وويل چې "د هغو نيول شويو کسانو ژوند به ، چې له تاسو سره يې اړيکې درلودلې خوندي وساتل شي ، ښايي د پينځو کالو په ترڅ کې خوشې شي." امين په خپله چمتو ښکاريډ چې هغه افغانان چې شوروي ملگرو ته مالوم او د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو دوستان ول خوشې کړي. ددې ترڅنگ په همدې وخت کې امين دغه نيونې د رسمي جزا په نامه وبللې. : "هغه ټينگار وکړ چې په هيواد کې د نويو دولتي فعالينو اډانه جوړه او د ټولنيز ❖ اقتصادي بدلون لپاره نوې لارې چارې تر لاس لاندې نيول شوې دي.

يو شمير شوروي کارپوهان په ځانگړې توگه هغه کسان چې د پخواني رژيم تر سيوري لاندې يې تر ډيرو کلونو پورې کار کړی وو او اوس بيرته هيواد ته راستانه شوي ، بيا هم له افغانستانه هماغه پخوانې زړه ليد بڼه لري او په عيني توگه روان حالت ته نه گوري]. 49]

پوزانوف د شوروي مشرانو په استازيتوب له تره کي څخه غوښتنه وکړه چې دوه تنه نيول شوي کښمند [50] او قادر دې ونه وژل شي. تره کي وويل : " هغوی ډيرستر جرم کړی دی . هغوی د چين او د امريکا د متحده ايالاتو په مرسته يوه منظمه دسيسه ترلاس لاندې نيولې وه. زه له تاسو سره همغږی يم چې ځپل يوه پياوړې وسله ده. خو لينن موږ ته رابښودلي چې بايد د انقلاب ددښمنانو پر وړاندې بې رحمه و اوسو او د اکتوبر د انقلاب د بريا لپاره بايد په ميليونونو انسانان ووژل شي. که دغه وسله په زغرده او پريکنده ډول په کار يووړل شي ، هغسې چې پرون د کابل د اله گولې په ځپلو کې وکارول شوه ، نو پايلې يې په بشپړ ډول څرگندې دي".

د غه خبرې اترې د ۱۹۷۹ز کال د اگست په شپږمه نېټه تر سره شوي دي. ب. ن. پونيمارييف [51] د لارښوونو لپاره د ۱۹۷۹ز کال د جولای له ۱۷ تر ۲۰ کابل ته تللی وو. دټوليزو گټو/ فوآد عامې وزير پنجشيري [52] [جاسوسي نوم يې "ريچارد"] د خپلو پټو محرمو خبرو په ترڅ کې ژوره خواشيني څرگنده کړه چې پونيمارييف د گوند له اکثريتو فعالينو سره له ليدنې کتنې ډډه وکړه. هغه ريچارد پنجشيري وويل چې ان هغه د سياسي بيرو له غړو سره ونه ليدل؛ هغه يوازې د خپلې کتنې کړۍ له امين او تره کي سره په ليدلو تنگه کړې وه. هغه وويل " د سياسي بيرو پريکړې يوازې د دوه کسانو امين او تره کي په لاس کې دي. په غونډه کې ناست کسان يوازې د پريکړو منلو ته ناست دي. د سياسي بيرو په غونډو کې يوازې هغو ناستو کسانو ته د څه ناڅه دونډې لوبولو دنده ورکول کيږي چې چکچکې کوي. هيڅوک دومره زړه او جرئت نه لري چې د تره کي او امين پر ضد دې خبرې وکړي ځکه ټول ويرېږي چې د انقلاب دښمنان به و نومول شي. د ولس په وړاندې د امين او تره کي سياستونو غټه زړه بدوالي او ناخوښي راپارولې ده. بې گناه خلک د شپې له پلوه په بې دليله ډول د هغوی د ميرمنو او ژړاندو ماشومانو تر مخې نيول کيږي .

د پونيمارييف [53] تيروتنه او بصري اشتباه ب . س . ايوانوف [54] اصلاح كړه. هغه له دستگير پنجشيري (ريچارد) سره د ۱۹۷۹ ز كال د جولای په ۲۹ نېټه وليدل او د شوروي اتحاد د كمونيست گوند د مركزي كميتې له هغه ليك څخه يې خبر كړ چې پونيمارييف د افغانستان د خلق ډيموكراتيك گوند مركزي كميتې ته راوړی وو. پنجشيري له ايوانوف څخه پر هغه د ډاډ له كبله مننه وكړه او ژمنه يې وكړه چې په نه ستړي كيدونكې توگه به د هيواد د ښيگڼو لپاره كار وكړي چې له مخې به يې د گوندونو او يو موټي هيوادونو تر منځ دوستي او ملگرو توب پياوړی شي. هغه وويل چې د تره كي او امين پريكړو ته د بې قيد او شرطه غاړه اېښودلو روانه لړۍ به ونه شي كولاى پر پخوانيو تيروتنو بر لاسي شو او يا به ددې جوگه نه شي چې په هيواد كې اكر وكر بيرته نورمال حالت ته را وگرځوي. ميشې څارگرې ځانگې د [ريچارد] مالوماتو ته ډير ارزښت وركړ .

د ۱۹۷۹ ز كال د جولای د مېاشتې په ۲۷ نيټې تره كي په دولت كې نور بدلونونه رامنځته كړل. د پوځ د سمبالولو چارې يو ځل بيا امين ته وسپارل شوي. پونيمارييف [55] او ل. پ گوريلوف [56] [د شوروي مشر پوځي سلا كار تره كي ته ورغلل او له هغه يې د بدلونونو د لامل پوښتنه او سپړنه وغوښتله.

امين له خپلو كسانو پوښتنه وكړه چې ولې شوروي ملگرو په داسې بېړنۍ توگه له تره كي سره وليدل؟ خو امين همدغې پوښتنې ته په خپله په ځواب كې وويل " داسې بريښي چې شوروي ملگري تره كي ته ددولت په منځ كې د بدلون په اړه ورغلي ول او موږ شورويان له بدلونه مخكې نه ول خبر كړي".

مسكو ته له كابلې گزارش را ورسيد چې په كابل كې امريكايي ديپلوماتان ددولت بدلون يوه نوميده هيله بولي چې له مخې يې غواړي روان اكر وكر وژغوري. امين پر ځان د لوی گواښ منلو ته غاړه ايښې وه ځكه كه د ياغيانو په وړاندې جگړه كې بريالۍ نه شي نو دی به د نورو كسانو بلهاري (قرباني) شي. ايوانوف له امين سره له غونډې وروسته د جولای د مېاشتې په ۲۹ دغه تيلگرام مسكو ته وليږه: " تره كي امين ته زموږ بشپړ پيغام او د انديښنو ټولې برخې نه دي ويلي. داسي ښكاري چې تره كي دغه كار ددې لپاره كړئ چې امين ته څرگنده كړي چې د شوروي اتحاد امين ته ډير درناوی لري".

د شوروي پلاويي او افغان مشرتابه ترمنځ يو څرگند سوږ چاپيريال رامنځته شوی وو. افغانانو تر يوې كچې ښه مخ او ليوالتيا څرگنده كړه او پرته له سلا او مشورو يې چال چلند وكړ. [پايله دا شوه چې] [شوروي] سلاكارانو او كارپوهانو ته لارښوونه وشوه چې د افغانانو د [اخيستل شويو] گامونو په اړه دې اړين مالومات را ټول كړي. د شوروي د پلاوي ډلې غړي زيات شول او د كي جي بي د استازيتوب پينځه مرستيالان وگومارل شول؛ د جاسوسي ❶ ضد، پوځي ❷ جاسوسي ضد، سرحدي ستونزو او د كورنيو چارو د وزارت د [كړنو] په اړه دې مالومات راټول كړي. د كي جي بي د پلاوي لومړی مرستيال [چې دنده يې له گوندي دولتي مشرتابه سره مرسته وه] د څارگرې ځانگې د مشر په توگه و ټاكل شو. د مالوماتو د شننې او كره كتنې ډله جوړه شوه. د ۱۹۷۹ز كال د مارچ په مېاشت كې سياسي بيرو

یوه ځانگړې پریکړه وکړه چې له مخې یې جنرال ن. س. ویسیلکوف [57] د شوروي اتحاد د کورنیو چارو د وزارت د سلاکارانو په هغه ډله کې وگومارل شو چې د افغانستان د کورنیو چارو له وزارت سره تړلي ول .

د افغانستان گڼ شمیر ادارو ته ډول ډول پلاوي ولېږل شول چې پر افغانانو اغیزه وشیندي. ددغو پلاويو په یوې ډله کې د کورنیو چارو د وزارت د پرسونل عمومي رئیس الف.ی. دروزدڅکي [58] ، او د دیپارتمنت مشر الف . ی. [ایلین] [59] د جون په مېاشت کې پولیس او ژاندارم ته واستول شول.

سلاکاران فعال ول اود ټولو وزارتونو په سوږو د کیندلو لپاره ورننوتل. د بیلگې په توگه سلاکار ن. ک گریچین [60] وویل چې هغه دې د " پټ وزیر " په توگه وټاکل شي چې د پلان وزیر ترڅنگ کاروکړي او اقتصادي او مالي چارې ورسره په گډه په مخ بوزي او هم به هغه پلانونونه چې دوی ته ورکول کیږي پلي کړي ؛ په حقیقت کې دې به د هرڅه پازوالي " مسؤولیت " په غاړه ولري. نوموړي وړاندیز وکړ چې ټولې اړوندې خواووې یې ورننوي وزارتونه دې ددوی له ټولو پریکړو سره همغږي وي.

د ماليې چارو وزیر عبدالکریم میثاق او د سیاسي بیرو غړي پرځای نیوکه او گوتڅنډنه وکړه چې " دا خو ملگري ملتونه نه دي "!

میثاق وویل هر وزیر د خپل وزارت د ټولو چاروپازوالي لري او هېڅ کمیسیون نه شي کولای د هغوی د دندو ځای ونیسي. [61]

د سلاکارانو ډلې پریکړه وکړه چې میثاق بې اعتباره کړي.

میثاق په څرگنده ویل چې " په هیواد کې په دیرشو مېاشتو کې د سوسیالیزم د په پښو درولو لپاره . " ، شوروي اتحاد اړ دی چې د افغانستان له ډیموکراتیک جمهوریت سره مرسته وکړي.

کي جي بي د هغه څرگندونې په شوروي اتحاد پورې د ډیرې ډډې لگونې یا اتکا د نخښې په توگه و گڼلې او [یا هم په شوني توگه] د شوروي د مرستو د بې اعتباره کولو په موخې .

د ۱۹۷۹ز کال د جنوري په مېاشت کې میثاق په مسکو کې د افغان مشرتابه او د دریمې نړۍ د هیوادونو په منځ کې په دې تور افشا شو چې نوموړي د کي جي بي له امکاناتو څخه گټه اخیستله.

افغان مشرتابه ته وویل شول چې میثاق د شوروي اتحاد له سوسیالیستي جمهوریتونو څخه د سرچینو لپاره نامعقوله غوښتنې لري او هغه په دې دریځ کې نه دی چې ددغسې غوښتنو وړتیا ولري .

سلاکارانو وویل چې هغوی په بې خبرې کې د میثاق تر اغیزو لاندې راغلي ول. میثاق د شوروي اتحاد سوسیالیستي جمهوریتونو په وړاندې له دښمنۍ ډک دریځ درلود او د هغه کره وړه د مائوستانو تر اغیزو لاندې وو .

د ماليې د وزير مرستيال زوتوف[62] د سوداگرۍ د وزير او د انقلابي شورى د غړي غوربندي [63] په وړاندې ډير زير او تريخ چلند دريځ درلود.

افغانانو هم له خپله اړخه د پوځي سلاکارانو د وړتيا په اړه خپله ناخوښي څرگنده کړه. امين د ۱۹۷۸ز کال په پای کې د ننگرهار د کامديش د ولسوالۍ په تنگه دره کې خپله ژوره اندېښنه څرگنده کړه.

امين وويل: "له هغې ورځې چې سلاکاربرياسکين د افغان د سرتيرو سرمشري کوي افغان پوځ د انقلاب ضد ډلو په ټکولو کې څرگنده ناوړتيا ښودلې ده. موږ ستاسو سلاکارانو ته د افغان سرتيرو په منځ کې پراخ او هر اړخيز واک ورکوو. موږ هغو سرتيرو ته کلکه سزا ورکوو چې ستاسو د بولندويانو د سلاگانو په پلي کولو کې پاتې راځي. دا موږ ته ددې مانا رابښدي چې ستاسو ټول سلاکاران وړ او بې کفايته دي. موږ هغو تجربه کارو جنرالانو ته اړتيا لرو چې موږ يې په شوروي اتحاد کې پيژنو. هغوی بايد د افغان سرتيرو جگړه ييزه وړتيا لوړه بوزي او هغوی ته دې جگړه ور زده کړي او ور زده دې کړي چې په جگړه کې دې د شوروي پوځ تجربه پلي کړي".

امين ټينگار وکړ: "پرتله له هغې، موږ ته به ډيره گرانه وي چې ستاسو له جنرالانو سره په دې ډول چلند وکړو".

امين گورييلوف ته په نغوټې، جنرال زپلاتين[64] ته وويل، "او د هغه مرستيال (خرامچينکو)[65] ددې وړتيا نه لري چې بړکې (جدي) پريکړې تر لاس لاندې ونيسي." افغانان د شوروي د رښتوني ژوند د کوډو له خوبونو راپاڅيدلي دي.

افغان ايجنټ [رککاس/رقاص] 66]] وويل چې د هغه ميرمن په مسکو کې د بوتکين وه؛ په روغتون کې ډاکټرانو او نورو اړوندو کارکوونکو نه يوازې له هغه څخه د تحفو او بډو هيله درلودله بلکه داسې چلونه يې تر لاس لاندې ونيول چې د بډو او تحفو د لاس ته راوړلو لپاره يې د درملنې کار بيرته غورځاوه.

شوروي لوري هم ډيرې سر ټکونې درلودلې خو هغه يې په بل ډول څرگندې کړي. په لاندې ډول:

د شوروي اتحاد د کمونيست گوند مرکزي کميټې ته په مستعار نوم يو ليک راغلی وو. په ليک کې ويل شوي ول چې سفير پوزانوف، پوځي سلاکار گورييلوف او د کي جي بي د مېشتې څانگې مشر اوسادچي تړون جوړ کړی وو. هغوی د گوند د تگلارې کرښه د خپلو شخصي او کاري لاملونو له امله منحرفه کړې وه. هغوی د سفارت شتمني لوټ کړې او ځانونه يې شتمن کړل، ډير شراب يې څښل او د عياشۍ ژوند يې خپل کړی وو. د سفارت پوځي اتشې او قونسلانو غلط ليکونه ليکل او د حالاتو ناسمه ارزونه يې کوله. هغوی مالي مفتشين په نشو کې ډوبول او بډې به يې ورکولې.

بډې ورکول دود گرځېدلی وو ، له شوروي او افغان کارپوهانو څخه په وچ زور تحفې اخيستل کېدې. د شوروي اتحاد له مرکزي کميټې څخه گوندي فعالينو هم ځانونه شتمن کړل. هغو کسانو چې په دې لړ کې همکاري نه کوله د غچ اخيستني په لومو کې رانښکېدل او يا بيرته کورونو ته لېږل کېدل.

د ليک ليکوال د داؤود پر وژنې ډير خواشيني وو او څرگنده کړې يې وه چې " داؤود د هرڅه په مغز پوهيده" ليکوال د افغانستان مشرتابه ته سپکې سپورې ويلي ول.

پوځ د نړيوالې دندې په تر سره کولو کې له دسپلين څخه وتلی وو. بيلگه يې دا ده : د ۱۹۷۹ز کال د جون په ۲۱ د ۲۵ فرقې کې څلور تنه شوروي ژباړونکي چې د خوست په ښارگوټي کې ديره ول د خپل فراغت په وياړ يوه ميلمستيا جوړه کړې وه. د ميلمنو په ډله کې د څارگرې څانگې مشر، ډگرمن کالينن [67]، د سرحدي گارد مشر گوروفيس [68] ، د ۵۹ توپچي ليو بولندوی جگړن ن . س. سيمينچنکو [69] او د فرقې بولندوی ن. الف. کروس [70] هم ول. هر چا ته ، د هغوی تر وسې شراب برابر شوي ول. تاسو پوهيږئ کله چې نشه پيل شي نوبت او تودې خبرې اترې هم ورسره پيل شي او د خبرو بڼه په بشپړ ډول بازاړي کيږي. يو وزبک بریدمن صادقوف هر ډول سرتېکونې او شکايتونه چې درلودل را برسیره کړل.

هغه تر ډيرو شيبو له خپلو کړاوونو وگرېد او بيا يې د خپل مشر له هغو گوتنيونو څخه يادونه وکړه چې پر ده يې د ناسمې ژباړې په اړه کړې وې. صادقوف ډير پاريدلی او قهرجن وو او د ناستو سلاکارانو په ځورونه يې پيل وکړ. صادقوف ماشيندار را پورته کړ او ټولو ته يې د غچ گواښ وکړ. سر بریدمن مالولتکين و کولای شول چې صادقوف بې وسلې کړي او بلې خونې ته يې بوت او هلته يې بیده کړ.

يو ساعت وروسته صادقوف له خوبه را پاڅيد او د نوکريوال خونې ته په ډير بوږنورې قهر ورغی: صادقوف نوکريوال ته وويل " ته گومان کوی چې له خپل مورني ټاټوبي څخه دې دفاع کوی؟ هو؟ که نه؟ تاسې ټول ځائينين ياست!" او بيا يې په بربزو پيل وکړ. نور يې تاسو اټکل وکړئ چې د يو نيشه سړي له خولې څه را وځي.

دغو خبروټول کسان په انديښنه کې اچولي ول. افسرانو کيسلييوف [71] ، ريباچينسکي [72] او کوستين [73] دليلونه راوړل او غوښتل يې چې صادقوف غلی کړي. هغوی صادقوف بلې خونې ته بوت. خو يو ساعت وروسته صادقوف بيا له ماشيندار سره را ښکاره شو. هغه بيا هم تر دغه دمه نيشه وو او د شرابو په اغيزو کې ډوب وو. هغه غوښتل يو دا لان ومومي او دباندې راووځي او هر لور يې ډزې کولې. سيمينچينکو ووژل شو او مالولتکين [74] او يو افغان سرتيري ټپيان شول .

د پوځ د لوی سلاکار مرستيال س.پ.توتوشکين [75] ته په ډيرې چوپتيا د پيښې په اړه خبر ورکړل شو. له هغه وروسته د پيښې خبر د لوړې بولندې نورو لوړو پوړيو ته ورسول شو. د سيمينچينکو کورنۍ د هغه له مرگه خبره کړل شوه او کورنۍ ته يې وويل شول چې: هغه د خپلې نړيوالې دندې د تر سره کولو په وخت کې په وياړ ووژل شو.

[1] Figir

ښايي فقير وي. [ژباړونکی]

[2] د مصحح يادښت: د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د پرچم دډلې غړی، په ۱۹۷۳ ز کال د هوايي او هوايي مدافعې د ځواکونو بولندوی وو چې د غوايي په انقلاب کې يې برخه واخيستله او د تره کې تر مشرۍ لاندې د ملکي دولت تر راتگه پورې د انقلابي شوری مشروو. په ۱۹۷۸ ز کال کې نوموړی تر دريو مياشتو پورې د دفاع وزير وو خو د اگست په مياشت کې په مرگ محکوم او زندان ته ولويد. کله چې بېرک په واک کښينول شو، قادر له زندانه خوشې او پخوانی گوندي دريځ ورته بيرته ورکړل شو او له (۱۹۸۲ تر ۱۹۸۵ ز کالو پورې) د دفاع د وزير په توگه پاتې شو. پر کال ۱۹۸۵ ز کې يې د گوند له سياسي بيرو څخه استعفا وکړه او يو کال وروسته پولند ته د سفير په توگه وليږل شو. هلته له دوه کالو وروسته، بيرته هيواد ته را وبلل شو او په پارلمان کې د غوره شوي غړي په توگه وټاکل شو. د گزارشونو پر بنسټ د مارکسيست رژيم له نړيدا وروسته په اروپا کې يې پناه واخيستله.

[3] د مصحح يادښت: سيد محمد گلابزوی (agent 'Mamad')

[4] M. Rafi (agent Niruz')

[5] د مصحح يادښت: پوزانوف: له ۱۹۷۲ ز کال نيولې د شوروي اتحاد سفير

[6] د ليکوال يادښت: خاص ارگانونه يا خدماتي څانگې د دولت رياستونه او د مخالفينو هغه بنسټونه دي چې يا په نيغه يا په غيرمستقيم ډول له څارگرو، اجرائيوي او له جاسوسۍ ضد ادارو سره يا په خپل هيواد کې يا له هيواده د باندې تړلي وي لکه: څارگرې څانگې، د جاسوسۍ ضد ادارې، پوليس اوژاندارم، د مهاجرت او گمرک څانگې، سرحدي ساتونکي، د فعالو اقداماتو او د غلطو مالوماتو د خپرولو څانگې، ورانوونکې او ايديالوژيکې څانگې او د روانې جگړې څانگې. لنډه دا چې دغه ټولې څانگې يا څارگرې او يا جاسوسي - ضد څانگې ياديږي.

[7] د اسرئيلو څارگره اداره

[8] د ليکوال يادښت: ميشت څارگر د څارگرې څانگې هغه غړی دی چې د مرکز د نورو غړو له پلوه د ميشتې څارگرې څانگې د مشر په توگه ټاکل کيږي.

[9] د مصحح يادښت: د آی الف. کريفوگوز په نامه هم پيژندل کيده

[10] د مصحح يادښت: د شوروي خبري آژانس

[11] د مصحح يادښت: د شوروي د بهرنيو چارو وزير له ۱۹۵۷ ز وروسته. له هغه وروسته (۱۹۸۵ تر ۱۹۸۸ ز پورې) د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو د عالي شوری د رئيسه هيئت مشر.

[12] د مصحح يادښت: پاچا ظاهرشاه ۱۹۳۳ تر ۱۹۷۳ پورې

[13] GRU

د مصحح يادښت: د شوروي پوځي څارگره څانگه

[14] د ليکوال يادښت: د پوځ د ميشتو څارگرو څانگو وزارت لکه د کي جي بي د ميشتو څارگرو څانگو په څير په نړۍ کې خپلې ځالې درلودلې. لاندنې شميرې په ۱۹۶۲ ز کال کې د جي آريو يا د پوځي استخباراتو شميرې او ځايونه په گوته کوي. د افغانستان لپاره ټوله شميره ۴، سوريه ۷، گانا ۶، گينيا ۳، مالي ۴، سوماليا ۳، ليبيا ۷، ارجنتاين ۱، پاکستان ۹، آستريا ۱۴، مکسيکو ۷، فنلند ۵ او يونان ۸. په لاندیني لښتنلېک کې ټول هيوادونه نه دي ياد شوي. د کي جي بي امنيتي مأمور د کي جي بي د ميشتې څانگې قانوني غړی دی چې د سفير لپاره په امنيتي چارو کې د اسيستانت په توگه ټاکل کيږي. د هغه عملي دنده دا ده چې په يوه (تر نښې لاندې) هيواد کې د شوروي د سفارت او ديپلوماتيک استازيتوب او د هغوی د رسمي دندو، د شوروي هغه ادارې چې په اړوند هيواد کې کار کوي، په بهر کې د شوروي د اتباعو او د هغوی د کورنيود خونديتوب په اړه امنيتي چارې تر لاس لاندې ونيسي. په ځانگړې اکر وکر کې امنيتي مأمور دنده لري چې د کوربه هيواد له امنيتي چارواکو سره رسمي اړيکي ټينگې وساتي.

ټوله شميره	نور لکه: د مارفلوت اتومي ايجنسي	ملگري ملتونه	الف پ.ن. نووستې	ت اس	ايروفلوت	د سوداگرۍ وزارت	د بهرنيو چار وزارت	هيواد/ ښار
۳۳	۱	۱۳		۱		۲	۱۶	نيويارک
۲۱	۴					۳	۱۴	واشنگتن
۲۴	۲				۲	۹	۱۱	انگلستان
۱۴	۱	۱	۱	۱	۱	۴	۵	فرانسه
۱۲	۲					۳	۷	لويديځه جرمني
۹	۱					۳	۵	ايتاليا
۳						۲	۱	سويتزرلن د
۷		۳		۱		۱	۲	ناروې
۹	۱		۱	۱	۱	۳	۲	سويډن
۹	۲			۱	۱	۲	۳	دنمارک
۷	۲					۴	۱	هالند

بلجیم	۲	۲	۲					۶
ایران	۴	۳		۱			۴	۱۲
کمبودیا	۲						۱	۳
جاپان	۷	۲			۱			۱۰
برما	۲	۱	۲					۵
تایلند	۳	۲				۱	۱	۷
اسرائیل	۴	۱		۱				۶
ترکیه	۱۰	۶					۲	۱۸
ایتوپیا	۱			۱			۱	۳
موروکو	۶	۱						۷
یوراگوای		۱		۱				۲
کانادا	۶	۱						۷
هندوست ان	۲	۳	۱					۶
اندونیزیا	۲		۱	۱				۵
عراق	۴	۱					۱	۶
مصر	۳	۱	۲	۱			۲	۹

[15] دمصحح یادښت لیک: د افغانستان په شمال ختیځ کې یو ښارگوټی

[16] د مصحح یادښت لیک: د افغانستان د گټو د ساتنې اداره له کودتا وروسته د افغانستان عمومي څارگره اداره وه چې د شوروی له یرغله وروسته د خاد [خدمات اطلاعات دولتي] په نامه و نومول شوه.

[17] دمصحح یادښت لیک: د امریکا متحده ایالات.

[18] V.G. Osadchy

[19] P.S. Golivanov

[20] Lieutenant-Colonel S.G. Bakhturin

[21] Y.L. Kukhta

[22] Bogdanov

[23] د ليکوال يادښت: " په طبقاتي شخړه کې وسله په لاس ملگري " يوه گروپينه يا اصطلاح ده چې: څرگنده دوه مخي يا (هيپوکراسي)، تر پرمينې ځلا لاندې پټه شوې وي. په دې گروپينې کې تر ټولو غټه خبره پياوړتوب او ځواک دی. کې جي بي له افغان ملگرو سره د کار کولو په وخت کې د هغوی له غوږونو په څو څو ځله ور تيره کړه چې شوروي اتحاد د نورو هيوادونو په شان نه يوازې ستاسو جغرافيوې گاونډی هيواد دی برعکس د ټولې نړۍ د پرولتاريا لپاره د هغه پره سره باندې دا شعار ليکل شوي چې: " د نړۍ پرولتاريا يو موټي شی!" (په افغانستان کې د ټول ولس له ۱۵ ميليونو څخه د پرولتاريا شمير يوازې ۲۵۰,۰۰۰ وو). د شوروي اتحاد سوسياليستي جمهوريتونه د ټولو کمونيستانو پلرنی ايډيالوژيک ټاټوبی وو. له دې امله پرته له دې چې يو کمونيست د نړۍ په کوم گوټ کې زيږېدلی وي، د کوم هيواد تابعيت و لري او چيرې ژوند کوي د هغه اړيکه خامخا له شوروي اتحاد سره يوه تلپاتې اړيکه گڼل کېدله، د هغه بېخ او بنسټ په همدغه شوروي اتحاد کې زرغونېده ځکه هر کمونيست له شوروي اتحاد سره د خپلې ډلې د تړاو پر بنسټ او کچه د شوروي اتحاد له کڅوړې او شونډک څخه د ژوند اړينه تومنه تر لاسه کوله. که ددوې ډله يا څانگه له شوروي اتحاد څخه پريک شوې وای نو څرگنده ده چې ډله مړاوې کېدله، په ټوټو ټوټو ويشل کېدله او پايله يې د ځواک، درنښت، دريځ او نوم له لاسه تلل ول. د [فرانسې د کمونيست گوند مشر] موريس تورز يو وخت د يوه کمونيست عمومي احساس په دغو ټکيو کې رانغاړلی وو: کله چې يو کمونيست د شوروي اتحاد تر څنگ جگړه کوي، دغه احساس له ملگرتوبه لوړ احساس دی، له پيوستونه لا لوړ دی. دا زموږ لپاره هم يو جگړه ده. موږ ته د لينن خبره په ياد راځي... 'موږ انترناسيونالستان يو. موږ هڅه کوو چې يو بل ته په يو موټې توگه نږدې شو، موږ غواړو چې د نړۍ د ټولو هيوادونو کارگران او شپانه د يوه نړيوال يوگري شوروي اتحاد په جمهوريت کې راغونډ شي.' اوس وينو چې شوروي او نړيوال نوميکلالتوران په ټينگه او د پراخو گامونو په اوچتولو، د خپلې پرمينې موخې پر لور درومي.

[24] د ليکوال يادښت ليک: کله چې په يوه هيواد کې د شوروي رژيم ته ورته يو رژيم رامنځته او د کي جي بي ايډجنتان د رژيم واگې په لاس کې ونيسي او د واکمنۍ پياوړي دريځونه ډک کړي نو د هغه اړيکې له هيواد سره د يوه ايډجنت په توگه شلول کېږي او په دې کې يو شمير ايډجنتان د اړيکو د ډير ډاډ ورسرچينه گرځي. د جاسوسي اړيکې او د ډاډ وړ اړيکې له يو بل څخه څه توپير لري؟ په څارگرو کې د جاسوسۍ يا ايډجنت اړيکې د څارگرې څانگې او د هغه سړي ترمنځ اړيکو ته ويل کېږي چې د جاسوسۍ کار لپاره راوړل شوی وي او د يوه ايډجنت په توگه يا د خپل هيواد تر بيرغ لاندې او يا تر بل بيرغ لاندې تر جعلي نوم لاندې خپله همکاري پټه ساتي. ايډجنت، يا د څارگرې خدماتو له يوه رسمي مأمور يا د يوې ادارې له يوه استازي سره د پټي همکارۍ د تړون پر بنسټ جاسوسي کارونه په ډير ځير، په پټه او سيستماتيک ډول پرمخ بيايي، دغه کارونه کلکه ناکله د يوې جعلي ادارې له لارې پرمخ بيول کېږي چې نوموړې اداره په پټه د څارگرې څانگې د مامور يا د ايډجنت له پلوه پرمخ بيول کېږي.

د ډاډ وړ اړیکې او د ډاډ وړ همکاري د جاسوسي هغه ډول اړیکې دي چې د یوه څارگر مأمور [د یوې قاعدې په توګه خپل څارګري هويت پټ ساتي] او د هغو کسانو ترمنځ چې څارګرو څانګو ته هېڅ ډول ژمنه نه لري خو جاسوسي خدمات د څارګرو مأمورینو په غوښتنو د هغوی د وسې په کچه د یوه ځانګړي محدودیت په کړۍ کې چې هغوی ته د منلو وړ وي، ترسره کوي .

د ډاډ وړ اړیکو کسان څارګرو ته د ایډیالوژیکي او سیاسي سیالیو، د علاقې وړ موادو، د ملګرتوب او نورو اړیکو په اړه چې له هغوی سره یې ټینګې کړې دي، مالومات ورکوي.

دداسې اړیکو بنسټ: معنوي، د یوه سړي د اړتیا وړ مواد، د هغه لیوالتیا او شخصي کرکتر دی چې څارګر دغو بیلګو ته په کتلو هغه د ډاډ وړ اړیکو ټینګولو ته را پاروي .

د اغیزو اړیکې یا په بله وینا اغیزمنې اړیکې په یوه دولت او سیاسي کړيو کې د ځانګړي اهمیت لرونکي دي چې د یوه دولت په ارګان او د (په نخښه شوي) هیواد په سیاسي او ټولنیز ژوند کې د یوه څارګر مأمور له پلوه د داسې اقداماتو ترسیوري لاندې پلي کیږي چې پر نوموړو برخو اغیزه وښندلای شي. دداسې اړیکو په منلو بهرنی سړي اړ دی چې د خپل هیواد د قانون او نورمونو په اډانه کې کاروکړي او ځان د جنایي پلټنو د ګواښ ښکار ونه ګرځوي. خو په دغسې اړیکو کې هغه داسې کارونه ترسره کوي چې د عادي پیژندګلوي له نورمونو دباندې دي او په څرګنده پوهیږي چې څارګر نه د یوه څارګر توګه بلکه ترخپلې وسې د یوه بنسټ، د استازي په توګه یوازې [اکت] کوي او څرګندوي چې د ځان د ګټې لپاره نه بلکه د خپل بنسټ د ګټو او اړتیاوو استازیتوب کوي. له څارګرو څانګو سره د بهرني سړي اړیکې پټې وي. د ایجنټ برخلاف، د ډاډ وړ لرونکي سړي ته عملیاتي روزنه نه ورکول کیږي. له دې امله د میشتې څارګرې څانګې مأمورین باید دغه محرم کرکتر او د هغه اړیکې تل تر خپل څارلاندې ونیسي چې دغه اړیکې دې د هغه اشنايانو، ملګرو یا د مخالف لوري ایجنټانو ته ورڅرګندې نه شي. کله چې د ډاډ وړ اړیکو سړي و ارزول او وازمویل شو او څرګنده شوه چې هغه د ډاډ وړ او صادق دی بیا له هغه غوښتنه کیږي چې د خپلو اړیکو تومنه خپلو ملګرو یا د مخالف لوري خاصو خدماتي څانګو ته رسوا نه کړي او له خپلو اړیکو څخه به هېڅکله د کي جي بي د ګټو پر وړاندې ناوړه ګټه پورته نه کړي .

محرمې اړیکې له قانوني اړیکو څخه توپیر لري او د یوه بهرني او د څارګرې څانګې ترمنځ د اقتصادي اړیکو لکه د سوداګریز ثبات اویا د سوداګرۍ د ودې په کړۍ کې ترسره کیږي. له هغه څخه مالومات تر لاسه کیږي او یا ورته لارښوونه کیږي چې له مخکینۍ خبرتیا پرته د بهرنې تبعې او د څارګر مأمور ترمنځ د یوه دوه اړخیز پوهاوي په اډانه کې دې بهرنی سړي اړین ګامونه پورته کړي

د ډاډ وړ اړیکو او د استخدومي اړیکو ترمنځ توپیر دا دی چې د اړیکو د پرمختګ په یوې ځانګړې لړۍ کې په لومړي پړاو کې د بهرني سړي یا د بهرني د تخلف او د میشتې قانوني څارګرې ترمنځ د اداري د نورمونو پر بنسټ د څار

يو څرگنده کچه شته چې په با النسبه ډول د رسمي مراحلو له لږيو څخه توپير مومي حال دا چې په وروستنيو مراحلو کې دغه محدوديتونه نه ليدل کيږي او په خپله څارگره اداره هڅه کوي چې د څارلو د روښانو قانوني نورمونو پر بنسټ له محدوديتونو او خنډونو وتلې د اړيکو د نيولو هڅه کوي .

کله چې يوه اړيکه تر هدف لاندې نيول کيږي څارگره څانگه بايد پوه شي چې آيا دا اړيکه له ايجنټ سره ده يا يوه د ډاډ وړ اړيکه. د وروستني هدف معرفه بايد د لومړنيو عمومي اهدافو په اډانه کې رانغاړل شوي وي. په يوه استخدامي هدف کې د محرميت اجزايي په ډير څرگند او روښانه ډول ويل شوي وي. ورکول کيدونکې دننې ډيرې روښانه او د پرمخ بيولو ميتودونه يې په شرح ډول ورته ويل کيږي. په دې کې بايد ډيره پاملرنه وشي چې د څارگرې څانگې د پام وړ موخې او گټې ورڅخه تر لاسه شي او د ميتود کار بايد عملي وي. په دې برخه کې د استخدام شوني ډولونه او د يوه ايجنټ په توگه د هغه د پټې همکارۍ لپاره ټول ميتودونه سپړل کيږي .

په څارگريزو کارونو کې د پټو اړيکو يو ډول هم شته چې د ډاډ وړ اړيکو ته ورته والی لري. دغې ډول اړيکې ته " ځانگړې غير رسمي اړيکه وايي ". په دغه ډله کې يوازې د دولت او سياسي کړيو مخور کسان راتلاي شي لکه د يوه هيواد ولسمشر ، د دولت مشران، د لويو سياسي گوندونو مشران ، د نړۍ د سوداگريزو بنسټونو غړي ، په بله وينا په دغه ډله کې هغه کسان ځای موندلای شي چې په ملي يا نړيواله کچه پياوړې اغيزه ولري. د " ځانگړې غير رسمي اړيکې " بريالۍ او هوښياره کارونه دا ده چې د همدغو اړيکو لرونکي ، بايد ميشتې څارگرې څانگې ته يوه مثبتې ونډه تر سره کړي. يوازې د کي جي بي عمومي رئيس دا واک لري چې د " ځانگړې غير رسمي اړيکې " دوسيه يا وتړي او يا يې پرانيزي .

[25] [Boris S.] Ivanov

[26] Bogdanov

[27] Gorelov

[28] E.I. Nekrasov

[29] Suslov

[30] Ponomarev

[31] A.G. Polyakov

[32] Rostislav A. Ulianovsky

د مصحح يادښت ليک: روستيسلاف الف. اوليانوفسکي د شوروي اتحاد د کمونيست گوند د مرکزي کميټې د نړيوالو اړيکو مرستيال وو.

[33] Khamil Turabaz

[34] Ponomarev

[35] د مصحح يادښت ليک: وروسته څرگنده شوه چې نوموړی د جمهوريت د روغتون رئيس وو.

[36] د مصحح يادښت ليک: بريد جنرال شاه پور احمد زی.

[37] د مصحح يادښت: روح الله خميني ايراني شيعه عالم د ۱۹۷۸ - ۹ ز کال ايراني انقلاب لارښوونه وکړه او په ۱۹۷۹ ز کال کې يې رضا شاه پهلوي را وپرځاوه او د ايران سياسي ❖ مذهبي واکمن شو.

[38] د مصحح يادښت: د جمعيت اخوان المسلمین د ټولنې بنسټ په ۱۹۲۹ ز کال کې د حسن البنا له پلوه کښيښودل شو چې يوه سياسي ❖ مذهبي او اسلامپالې ټولنه وه او موخه يې د مسلمانانو د ژوندانه په هر اړخ کې د اسلامي قانون پلي کول ول.

[39] Abdullah Akhad Umusi

[40] Urals

[41] Siberia

[42] د ليکوال يادښت ليک : گوند کټ مټ د چيکستانو کړه وړه ترلاس لاندې ونيول. د تش په نامه بنسټيز قانون تر نامه لاندې نا اوريدل شوې غوړې ډنډوړې خپريدلې چې گڼې دغه قانون ډير انساني او عادل دی ، يو رښتونی ولسي ستالينستی اساسي قانون چې د وگړو بشري حقونه ساتي خو د هغه ترڅنگ د ستالين ساديستي شېطاني چال چلند وو چې په پټه خوله زغمل کيده. پلانونه ترلاس لاندې ونيول شول چې د ولس د ښمنان دې ونيول شي او جزاً دې وويني. د چيکستانو د سوسياليستي سياليو پر بنسټ په ميليونونو انسانان و نيول شول چې ددښمن په ښکارولو کې خپلې موخې تر سره کړي. هغوی وويل چې په ولادي واستوک کې له ترویکاوو څخه يو تن پرته له دې چې خپل پلار ته وگورې ، يا يو شېبه فکر وکړي او يا يې مخه ونيسي په پټو سترگو د خپل پلار د اعدامولو امر لاسليک کړ. د پلان د بشپړولو لپاره وخت نه وو .

داسې پيښې هم شوې چې په مسکو کې يو بې تجربې ځوان چيکيست څو ځله په ورکړل شوي هدف کې چې ددښمن ، جاسوسانو او د ترهگر نيول ول پاتې راغلی وو. په غونډه کې پر هغه کلکې نيوکې وشوې ، هغه لټ او له نوښته بې خبر وگڼل شو. يوه ورځ د همکارانو له ډلې څخه د يوه زوړ همکار زړه ورباندې وسوځيد او ورته يې ويل : " ته ليونی

يې هلکه. دا خو ډير آسانه کار دى. ډير شيان دي چې ته يې کولای شي. د آپارتمانونو يوه بلاک ته ولاړ شه او د ميشتو کسانو نومونه پکې وگوره. په ليست کې يو نوم او يوه شميره خوښه کړه. په دولتي دفترونو کې د سپين سترگو مأمورينو نيول تر دې لا آسان دي. دا هغه ځايونه دي چې دښمنان پکې پټيږي! "له جگړې مخکې د استوگنو وگړو نومونه د ودانۍ د ديوال پرمخ يا د ودانۍ د ننوتلو په دالان کې څړول کيدل. دلته دوه بيلگې راوړل کيږي چې څنگه کارونه تر سره کيدل. م. ت. ديسکانت يو يهودى وو چې په ۱۸۹۸ز کال کې زيږيدلى وو او په ۱۹۳۸ز کال کې په چيتا کې و نيول شو. هغه اعتراف وکړ چې د جاپان، جرمني او پولند څارگرو ادارو لپاره يې کار کاوه او هم د تروتسکي په فعاليتونو کې ښکېل وو. "زه پوهيږم چې ما د يوه مار په شان ژوند کړى او پرته له دې چې څوک راباندې پوه شي چيچل مې کول. زه پوهيدم چې زما احمق کار زما زيارگاله او هڅانده ميرمن خوښه نه ساتله او اوس له مرگ وروسته دوه ماشومان مې پاتې کيږي چې پر مابه ډير سپک ووايي او د ژوند تر پايه به له ما کرکه ولري. خو زه د خپل ژوند په وروستيو شېبو کې پوه شوى يم چې ځان او حراميان به افشا کړم. زه په ډيره خوښه د خپلو گناهونو د جبيږې لپاره د مرگ مخې ته ورځم".

په محکمه کې ديسکانت د پلټنو په لړۍ کې له خپلو ورکړل شويو لاسوندونو او شواهدو څخه منکر شو. هغه وويل چې هغه وهل او ټکول شوى دى؛ هغه په غلطه د هغو کسانو پرځاى نيول شوى چې بهرنيو څارگرو ادارو او تروتسکي ته کار کوي. او هغه داسې څه نه دي کړي چې دې دې پرې پر وگڼل شي. د اعترافاتو پروتوکول ور باندې د پلټونکي (مستنطق) بالادين له پلوه په وچ زور لاسلېک شوې. ديسکانت اعدام شو.

د ن ک وي ډي ايجنټ د. الف. بيستروليتوف، په بهر کې بد چال چلند درلود او په هيواد کې يې هم دومره نیکمرغه شپې ورځې نه درلودلې.

له هغه څخه اوس د يوه نمونه څارگر په نوم يادونه کيږي. هغه په څلورو هيوادونو کې د جاسوس په توگه افشا شو. د هغه لاسوندونه له يوه اوسپنيز کيبل سره چې په سر کې يې يو پنډوسکى وو ونيول شول. پلټونکي سولوف يوف او د هغه زده کوونکي شوکشين د بيستروليتوف دوې پښتۍ ور ماتې کړې، ټټر يې ور سوري کړ او د سر کوپړۍ يې په بندار پوښل شوي يوه سټک، ورماته کړه. د هغه د نس عضلات يې په بوتانو ور وڅيرل.

له هغې ورځې چې د چيکا بنسټ ايښودل شوې د گوند د يوازيني ارگان په توگه يې شتون درلود او نيغ په نيغه يې د گوند تر سيوري لاندې کار کاوه. د گوند تر دايرتيکيفونو لاندې يې کار کاوه او ولکه يې د گوند په لاس کې وه. لينن ويلي دي: "انقلابي ځواک او ديکتاتوري تر ټولو ښه شى دى...". لينن د ۱۹۲۲ زکال د جنوري په ۳۱ نېټه يونشليک ته په يوه ليک کې وليکل: "زه نه شم کولای په سياسي بيرو کې واوسم... زه گومان کوم چې زه ورته اړتيا

نه لرم. اوس د نړه تخنيکي اقداماتو د نيولو وخت راغلی دی چې زموږ نياوتونونه (محکمې) دې پياوړې شي او د مينشويکانو د ټکونو لړۍ گړندۍ کړي. "دا د لينين خبرې وې .

د چیکا د ۵۰ کلنۍ په لمانځنې کې د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو د سترې محکمې مشر ومنله چې : " د شوروي نياوتونونه او د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو دولت امنيتي څانگې همزولې دي. يوازې همزولي نه ده بلکه زموږ موخې له يو بل سره يو موټي کوي... زموږ بريا په دې کې ده چې د دولت امنيتي ارگانونه او نياوتونونه د ټولو سختو ستونزو په اړه د دوه اړخيز پوهاوي او گډ کاري هوډ تر سيوري لاندې کارکوي..."

لاسوندونه د دولت له پلوه د وهل شويو تورو په گټه منحرفيدل. لوی څارنوال ويشينسکي به ويل چې پر سياسي مخالفينو تور لگولو ته اړتيا نسته او هېڅ اړ نه يو لاسوندونه ورته په پام کې ونيول شي. يوازې د نيول شوي سړي اعتراف بس دی.

د ۱۹۵۲ زکال په پای کې ستالين امر وکړ چې د لويديځو پانگوالوهيوادونو له څارگرو څانگو سره د ډاکټرانو په اړه دې د اړيکو او دروهو له مخې څادر ليرې او ودې موندل شي. يو پلټونکي چې پر يوې ډيرې ځانگړې پلټنيزې برخې يې کار کاوه له توکميز اړخه يو يهودی وو او په دې تور ونيول شو چې د اسراييلو سفير گولدا مير ته يې مالومات ورکول. [له روسي متن څخه ۷ ټکي ورک دي] .

په يوې ککړې او لوڅرې هوا کې هرڅه چې وکړې سمه سا نه شې کښلای. ته نه شی کولای طبيعت ته بدلون ورکړی. دولت به تر يوې کچې به وکولای شي د ډيموکراسۍ د ښکلو پردو او شعارونو تر شا ځان پټ کړي ، بيا رغاونه [پريستوريکا] او د خلاصو دروازو سياست به را خپل کړي. خو ددغو پردو تر شا ان نن د کي جي بي لوی مشر چيبريکوف منلي چې چيکان لا تر اوسه خپل ايډنټان هڅوي چې غيرقانوني گامونه پورته کړي ، جعلي لاسوندونه جوړ وي او له هغو څخه د خپلو موخو د ترلاسه کولو لپاره کال واخلي. څرگنده ده چې په گزارشونو کې له دغو خبرو ياونه نه ده شوی ، پر کال ۱۹۸۳ز د اکتوبر په ۱۱ نېټې د مسکو او مسکو ته ور څيرمه د کي جي بي ټولو لوړ پوړو کارکوونکو ته ويل شوي ول چې : " د شوروي اتحاد د سوسياليستي جمهوريتونو د کي جي بي د جون د ۴ د ۱۹۸۳ ز کال د ۲۰۱۴۰ شميرې په لارښود کې ليک ټينگار شوې چې د ايډنټانو او د ډاډ وړ کسانو په اړه دې چټکتيا او پرمختيا ته وده ورکړل شي. " د چيبريکوف په وينا له دغه گام څخه ټوليزه موخه دا وه چې د ساينس ، تکنالوژۍ او روڼ اندۍ ځوان زوزات (نسل) دې دښمن له هغو هڅو وژغورل شي چې غواړي هغوی د مارکسيسزم او ليننزم له اغيزو ليري کړي ، دوی دې ترځمکې لاندې پټو ډلو ټپلو، سياسي مخالفو ټولنو ، د فلسفي کړيو پوهانو ، سيمه يزو توکميزو، مذهبي ، صوفي ډلو پر وړاندې جگړه وکړي او د رژيم منځته د هغوی د ننوتلو مخه دې ونيسي. کي جي بي بايد د ټولنې په منځ کې وي او د ټولنې هر غړی دې وپيژني او په ټولنه دې د هر پيښيدونکې بدلون پر وړاندې اړين گام اوچت کړي ، ددغو پيښو له پيښېدلو مخکې دې خپلې اټکلنې ولري او د منفي اغيزو د

رامنځته كيدلو مخه دې مخكې له مخكې ونيسي." دا د ايجنټانو كار دى؛ په دغو چارو كې د كي جي بي د ډاډ وړ او ښه روزل شوي كاركوونكي پخه ونډه لوبوي. د چيكيستانو دغه ورهڼه او كارپوهنه يوه ځانگړې دنده ده چې يوازې چيكيستان يې تر سره كولاى شي. د يوه سړي په ژوند كې قياس ځاى نه لري .

[43] V.A. Kryuchkov, the head of the First Chief Directorate (FCD) of the KGB

[44] د مصحح يادښت ليک: تره كي په ۱۹۷۹ ز كال كې ووژل شو.

[45] د مصحح يادښت : محمد حسن شرق

[46] د مصحح يادښت : د لومړۍ ضميمې د ايجنټانو له ليست څخه

[47] د مصحح يادښت : د لومړۍ ضميمې د ايجنټانو له ليست څخه

[48] د مصحح يادښت: ډگر جنرال محمد رفيع د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د پرچم د ډلې غړى ، د فوآددامې وزير د ۱۹۷۸ز كال د مې له مياشتې تر آگست پورې؛ له هغه وروسته بې واکه شو. د کارمل په رژيم كې له ۱۹۸۰ تر ۱۹۸۲ بيا له ۱۹۸۶ تر ۱۹۸۸ ز پورې د دفاع وزير او له ۱۹۸۱ ز كال وروسته د سياسي بيرو غړى

[49] د ليكوال يادښت: د امين خبرې ددې څرگندونه كوي چې كې جي بي چې له پخوا په افغانستان كې وه او له افغانانو سره يې د جاسوسۍ اړيكې ټينگې كړې وې اوس هماغه كسان چې د كي جي بي مرستندويان ول په هيواد كې د دولت او سياست لوړې مخورې څيرې گرځېدلې دي.

[50] د مصحح يادښت: سلطانعلي كشمند د پرچم د ډلې غړى او د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند په لومړي دولت كې د پلان وزير. د غوايي د انقلاب له څومياشتو وروسته د پرچم د ډلې له نورو مخكښو غړو سره له كاره ليرې ، بندي او په مرگ محكوم شو. د هغه د مرگ سزا وروسته په زندان كې ۱۵ كاله ته راټيټه شوه. كله چې ببرک كارمل د واكمنۍ پر گدۍ كښينول شو كشمند د افغانستان د خلق ډيموکراتيک گوند د سياسي بيرو غړى شو او يو كال وروسته (۱۹۸۱ تر ۱۹۸۸ ز) پورې سر وزير و نومول شو.

[51] B.N. Ponomarev

[52] د مصحح لاسليک : غلام دستگير پنځشیرى د کابل د ښوونکو د روزنې په انستيتيوت / د کابل عالي دارالمعلمين كې د ادبياتو پخوانى ښوونكى او وروسته د دولت لوړپوړى چارواكى

[53] Ponomarev

[54] B.S. Ivanov

د مصحح يادښت ليک: باریس س. ایوانوف د کي جي بي مأمور ، د ۱۹۷۹ز کال له پسرلي ورسوته د برید جنرال په رتبه د کي جي بي افسر

[55] Ponomarev

[56] L.P. Gorelov

د مصحح يادښت: تورن جنرال لیو ن. گوریلوف

[57] General N.S. Veselkov

[58] I.Y. Drozdetsky

د لیکوال یادښت: دا هماغه الف ی دروزدخکي دئ چې د ختیځ جرمني د کورنیوچارو په وزارت کې د کې جي بي د پلاوي په ډله کې په ختیځ جرمني کې د مخابراتو د مأمور په توګه ددسیسو او غیرقانوني کړنوپه تورو پر ګڼل شوی وو. د جرمني ملګرو په مرسته یې د شوروي اتحاد سوسیالیستي جمهوریتونو د کورنیو چارو وزارت شوکولوف ته د ګرانبیو توکو غټه شمیره را ولیږله. میکلي ، د کي جي بي پلاوی ی. الف. فادیکن خبر کړ چې په دغې دروهې کې ښکیل جرمنان نیول شوي او محکمه به شي. دروزدخکي په بیره را وغوښتل شو خو ددې په بدل کې چې زندان ته ولویږي او لاس یې ونيول شي هغه د شوروي اتحاد د کورنیو چارو په وزارت کې ومنل شو. شوکولوف نوموړی د جنرال په رتبه کمیسار و ټاکه.

[59] A.I. [Ilyin],

[60] N.K. Grechin

[61] د لیکوال یادښت: افغان متل دئ چې وايي "ته هرشی راوړئ خو نه پوهیږئ چې څه ته اړتیا لری". امین افغانان و هڅول چې هرڅه چې وغواړئ "روسان یې درکوي. افغانستان د شوروي اتحاد د سوسیالیستي جمهوریتونو لپاره ډیر ارزښت لري ، افغانستان دئ چې شوروي اتحاد دی. له دې امله شوروي د هر ډول قربانۍ ورکړې ته چمتو دئ"

[62] Zotov

[63] د مصحح يادښت: عبدالقدوس غوربندی

[64] د مصحح يادښت: برید جنرال واسيلي پ زپلاتین له ۱۹۷۸ ز وروسته د افغانستان د وسله وال ځواک لوی سلاکار

[65] Khramchenko

[66] د مصحح يادښت: گيلاني باختري ، د داؤود په رژيم کې د کرهڼې وزير .

[67] Lieutenant-Colonel Kalinin

[68] Gorofes

[69] Major N.S. Semenchenko

[70] N.A. Krus

[71] Kisiliev

[72] Ryabchinsky

[73] Kostin

[74] Maloletkin

[75] S.P. Tutushkin

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library